

DOMOLJUB

opise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina stane 38 Din za celo leto, za tuzemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Načelna zadeva

Prejšnji teden je razpravljala ljubljanski anski svet o uredbi o občinskih uslužbencih. rav je bilo to! Dokler smo imeli prejšnje najhne občine, je bila taka uredba nepotrebna, ker velika večina občin ni imela nobenih uslužbencev, drugod so opravljale te posle s pomočjo kakšne zasilne pomožne osebe in le nekaj večjih občin je moralo imeti svojo stalno občinsko pisarno s stalnim pisarniškim osebjem, a njih službene pravice in dolžnosti so urejale njih službene pogodbe. Lansko jesen je bila pa izvedena zložitve občin. Te imajo sedaj okroglo po 3000 prebivalcev, zato menja ne bo mogla nobena več izhajati brez stalnih pisarniških uslužbencev. Cisto v redu je sedaj, če se njih službeno razmerje uredi po motnih vidikih.

Razen tega je tudi s socialnega pogleda potrebno in v redu, da se reši vprašanje občinskih uslužbencev, kakor bo n. pr. treba uporabiti prvo priliko, da se že enkrat uredi vprašanje naših organistov. Družine občinskih uslužbencev, kakor tudi organistov so stale na pri organistih stoje še danes namreč z eno nogo vedno pred — največjo bedo in pomanjkanjem. Ravno s tega vidika moramo torej novo uredbo o občinskih uslužbencih le popraviti, istočasno pa moramo misliti tudi na to, kako bi rešili sedaj še vprašanje organistov.

Cleni 145 do 151 govore n. pr. o usodi dosedanjih občinskih uslužbencev. Nič nimamo proti temu, če bi se n. pr. spričo sedanje brezposelnosti kratko malo odpustili iz službe vsi oni, ki imajo pokojnino, a odjedajo kruh v občinskih službah drugim, ki nimajo kaj jesti. Takih je n. pr. pri ljubljanskem magistratu že nekaj. Toda po naših občinah je precej tudi takih dosedanjih občinskih tajnikov, ki nimajo po novi uredbi predpisanih šol, a so bili svojim nalogam popolnoma kos ter so jih tudi vestno izvršili. Člen 10 namreč določa, da morajo imeti občine z več kot 3000 prebivalci tajnike s popolno srednjo šolo, manjše pa vsaj z nižjo srednjo šolo. Če pogledamo učne načrte srednjih šol, vidimo, da se tam ne uče prav nobenega predmeta, ki bi bil za občinsko tajništvo najmanj potreben. Glavni pogoj dobrega tajnika je, da dobro pozna gospodarske in socialne razmere svoje občine in da je čim bolj vešč v predpisih upravne zakonodaje. To zadnje pa prinese v prvi vrsti večletna praksa v občinski pisarni. Glede na to je vsakemu, ki vsaj nekoliko pozna prilike pri nas, jasno, da bo velika večina dosedanjih tajnikov brez vsake srednješolske izobrazbe stokrat bolje odgovarjala tem pogojem in pa živim potrebam svoje službe, kot novi občinski tajniki z maturami.

Se večje načelne važnosti je člen 19. nove uredbe. Člen 1. zakona o občinah pravi, da

»občine so samoupravna telesa«. Naša občinska samouprava je stara že skoro sto let, svoje korenine ima že stoletja nazaj. Ta avtonomija se je doslej izkazala v praksi za jako blagodejno, zato jo je novi občinski zakon poudaril že takoj v prvem členu, § 19. nove uredbe o občinskih uslužbencih pa nasprotuje najpreprostejšim pojmom o samoupravi, ker odslej občine ne bodo smele več niti svojih uslužbencev nastavljanj po svoji uvidevnosti. Uredba pravi, da se morajo vsa službena mesta razpisati. Prošnje pregleda okrajni glavar, izbere tri in jih predloži občinskemu odboru, ki potem službo odda enemu izmed teh treh. Še ako bi bilo narobe, da bi občinski odbor iz-

bral tri kandidate in bi potem glavar med njimi izbral, bi bila občinska avtonomija kršena, po sedanji določbi je pa v tem pogledu naravnost uničena. Enako je kršena občinska avtonomija tudi s čl. 56, ki pravi, da se sme uslužbencu plača zvišati le, če ga je okrajni načelnik povoljno ocenil. Že prav, načelniki imajo gotovo precej vpogleda v strokovno sposobnost občinskih tajnikov, nikakor pa ne more biti njih sodba vedno pravilna, kajti poslovanje občinskih uslužbencev je le prepogosto odvisno od neštetihih okoliščin, ki leže daleč izven območja uslužbencev. Ne nasprotovali bi sodelovanju okrajnih načelnikov pri reševanju vprašanja občinskih uslužbencev, toda vpliv, ki ga jim daje nova uredba, gre mnogo predaleč.

Veličina papeštva

Dne 18. februarja se je vršila v veliki ljubljanski unionski dvorani slovesna proslava obšestnice kronanja papeža Pija XI. Dvorana je bila nabito polna občinstva iz vseh slojev. Slavnosti je prisostvoval tudi slovenski vladika škof dr. Rožman. Spored je obsegal več krasno uspešnih točk, izmed katerih naj priobčimo le važen govor predsednika Katoliške akcije dr. M. Kreka. Naj povzamemo glavne misli:

V papeštvu imamo katoličani osrednjo gonilno silo, ki vlada in vodi vse versko in cerkveno življenje. V papežu imamo edinega delivca milosti, posebno vidno vez z Bogom samim. Edinega in njega samega razlagavca in ohranjenjaveca prave resnice. V njem je najvišja avtoriteta, ki jo je postavil Bog sam. On je oblast, ki se ji vsi klanjamo. Vemo, da ima svoj izvor v Bogu. Vedno znova nam izpričuje, da cerkveni vladar ni vladar iz oblastiželjnosti, ampak v ponižnem prevzemanju in izvrševanju najvišje dolžnosti, vladar, ki dan za dnem kleči, moli in prosi za nas. — To je za nas nauk o papeštvu, prepričanje, ki nam ga tudi zgodovina 19 stoletij izpričuje in dokazuje kot edino upravičeno in pravo.

Po pojmovanju nevernega sveta pa večji del zgodovine papeštva ni v skladu z veličastvom vrhovnega poglavarja Cerkev in tudi v današnji razklanosti in zmedeni zapademo vseh vrtincu divjih izkušnjav, ki nam vsiljujejo dvome o veličini in moči papeštva. Prav to nas nujno sili, da ne zanemarimo gornjega nauka o papeštvu, da obujamo svojo vero vanj, jo utrjujemo in utemeljujemo. Samo slednje je uspešen boj proti dvomom in pomislekom današnjih dni.

Od Petra do Pija XI. je papeška oblast

ostala ista — ista tudi po obliki, daš so se medtem izpreminjale vse človeške oblasti. Devetnajst stoletij je papeštvo neomajana skala. Iz vseh ponižanj, preganjanj, trpljenja, sramotenja in zaničevanja je izšla duhovna sila papeštva prenovljena in taka stopila v 20. vek, kakor bi bila včeraj rojena. To je skala, ki ji zob časa ne škoduje.

Papeštvo je čuvar resnice, voditelj človeštva po edino pravih verskih potih in npravnih načelih, voditelj katoličanov k zemeljski sreči in k posmrtni blaženosti. Raje je žrtvoval milijone vernikov, cele dežele odpadnikov in dolge dobe strašnih bojev, kakor da bi dalo na videz kakšen znak popuščanja od edine in samo ene resnice.

Papeštvo je temelj in vrh največje, najdovršenejše in najzanesljivejše organizacije na svetu. Njegovo orožje je milost in duhovnost in to dvoje je vodilo njegov organizem — ki nima ovir v raznih kulturah, jezikih, v pestrosti, narodnosti in bujnosti navad, ne v stanovskih in socialnih razlikah — skozi viharje in preizkušnje zgodovine. Ta organizem ni nikdar zatajil. Pravilno je dejal protestantovski general Moltke: »Vendar bomo morali še vsi postati katoličani, ker takega poveljnika, kot tam, nimajo nikjer.«

Papeštvo je najvišji kulturni činitelj, ki je vsemu človeštvu dal najvišje kulturne dobrine, tako družini, državi in družbi. Papeštvo predstavlja silno borbo za svobodo vesti in mišljenja, za čast in dostojanstvo človeka, za svoboden razvoj človekove osebnosti. Uči idealno človeško bratstvo na zemlji, ki naj ga preveva eno spoštovanje, skupna molitev in skupno žrtvovanje. Papeštvo je oznanjalo svobodo in ljubezen proti nasilju in vojski, pri-

Ali ste že član Mohorjeve družbe?

RAZGLED PO SVETU

V Avstriji je tekla kri

V ponedeljek, dne 12. februarja 1934 je prišlo v Lincu do hudega spopada med policijo in tako zvanim republikanskim Schutzbundom, kakor se imenuje oborožena socialno demokratična bojna organizacija v Avstriji. Policiji je prišlo na ušesa, da v socialno demokratskem domu v Lincu pripravljajo oboroženo vajo proti sedanji Dollfusovi vladi. Zato so državni varnostni organi prišli v ta dom in zahtevali od navzočih, da jim izroče orožje in strelivo. Kot odgovor so zabrenčali iz gdebege doma na policijo strelji. Policija se je umaknila in na pomoč došlo vojaštvo je po hudem boju, v katerem so bile žrtve na obeh straneh, zvezlo utrjeno marksistično postojanko.

S tem pa žalostni in obžalovanja vredni dogodek še ni bil končan. Novica o krvavem spopadu v Lincu se je bliskoma razširila po vsej Avstriji in je bila povod strašni meščanski vojni. Na Dunaju so socialni demokrati proglasili splošno stavko. Ustavili so obrat elektrarne, cestne železnice, pretrgali telefonske in telegrafске zveze in ukinitelj oddajo svetilnega plina. Vlada in njeni organi so mogli dobivati obvestila in izdajati povelja edino potom radijs in po posebnih kurirjih.

Štiri dni je trajal bratomorni boj. Dunaj je izgledal kakor veliko bojišče. Borze, banke, policijska in ministrska poslopja so bila močno zastražena in opremljena s strojnimi puškami. Uporni socialisti so postavili po raznih krajih zlasti v dunajskih predmestjih barikade, odkoder so se s čudovito hrabrostjo in odločnostjo borili proti policiji, vojaštvu in Heimwehru, ki je tudi oborožena, socialnim demokratom sovražna bojna organizacija.

Hudi nemiri in krvavi spopadi so bili razen na Dunaju tudi v Steyru, Linzu, Gradcu, Brucku na Muri in v Kapfenbergu, kjer so uporniki vzeli vojaštvu celo en top. Sploh so socialni demokrati vladne postojanke odločno napadali, svoje pa junaško branili. Pomagale so tudi ženske in otroci, ki so rdečim borcem nosili strelivo in hrano.

Usoda marksizma ni bila mila. Vlada je zmagala, zakaj njeno orožje in zlasti njeni kanoni so bili močnejši od trdovratnega upora marksistične delavske množice.

Število mrtvih in ranjenih še vedno ni točno ugotovljeno, ker so marksiisti svoje mrtve in svoje ranjence vzeli s seboj in poskrili. Ste-

vilo smrtnih žrtev pa raste od dne do dne. Merodajni krogi računajo, da je smrtnih žrtev na obeh straneh več sto in do 5000 ranjenecov.

Vlada je socialno demokratično stranko razpustila in premoženje rdečarskih organizacij zaplenila, da zunanja škoda, ki jo valed punita trpi država. Rdeči borci bodo milo sojeni, pač pa bodo sodišča ostro nastopila proti socialno demokratičnim voditeljem. Porazno vpliva na avstrijsko marksistično delavstvo, da sta njih glavna voditelja Bauer in Deutsch po neuspelem uporu pobegnili v inozemstvo. Zvezni kancler dr. Dollfuss pa je izjavil, da sprejme v svojo zaščito vse otroke padlih borcev tako na vladni kakor na socialno demokratiški fronti.

V teh dneh je naše kakor tudi inozemsko časopisje polno domnevanj, zakaj se je v Avstriji vse to zgodilo. Eni sočustvujejo z marksiisti, drugi opravičujejo nastop vladnih in skupaj z vlado nastopajočih čet. Nekateri trdijo, da bi bil zvezni kancler boljše napravil, da se je zvezal s socialnimi demokrati v skupno obrambo proti hitlerjanstvu in tako obvaroval v Avstriji demokratične svobode. Tem oporekajo tretji, poudarjajoč, da bi bila ureditev Avstrije kot stanovske države po načelih papeške okrožnice v zvezi z avstrijskimi socialnimi demokrati nemogoča. Kot dokaz navajajo silno socialistično agitacijo za izstop iz Cerkve, grde spise in slike proti veri in Cerkvi v socialno demokratičnih listih in javne protikatoliške demonstracije rdeče mladine po dunajskih ulicah, ki je namesto, da bi se nedavno udeležila cerkvene procesije, korakala po dunajskih ulicah pod rdečimi zastavami, vzklikajoč zaničljivo in bogokletno proti vsemu, kar je katoličanu svetega. Vladni krogi kažejo kot dokaz že davno zažrtanih revolucionarnih na-

BANKA BARUCH

15 Rue Lafayette, Paris

Odpremija denar v Jugoslavijo na hitre in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrli vse bančne posle najkulantneje.

Poštne uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 3064-44 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1455-96 Ned. Internet. LUKSEMBURG: No 6967 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

digovalo spravljivost in mir proti klanju in izkoriščanju, in branilo slabe, kadar so bili v pravici proti močnejšim.

Papežev res da ne more nič proti temu, če so se mirovni dogovori sklepali mimo njega, saj pogosto stoji brez sredstev in moči proti surovi telesni sili, ki dela krivico. Toda Petrov naslednik znova in znova ponavlja nauk o božji pravilnosti in neskončni modrosti, ki bo tudi usoda tlačenih vodila v slavo.

Veličastna je dobrotelost papeštva, ki stoji kot neizpodbitna resnica za njegove prijatelje in tudi nasprotnike. Naš zunanji minister dr. Ninkič je dejal ob smrti Benedikta XV.: »Papež je v vojnem času storil neprepovedljivi dobrot srbskemu narodu. Kdor bi ho-

tel razumeti vso veličino tega dela, bi moral preživeti tisti čas, ko smo zapuščali našo rodno grudo.« Papeška dobrotelost je bila zmernim zgled prve zapovedi o ljubezni do Boga in do bližnjega.

Vodstvo in pospeševanje praktično cerkvenega in verskonavnega življenja je vsebina vsakdanjega delavnika papeštva. Program papeštva je krščanski življenjski program. V poslanicah ga imamo. Obsega vse, kar more biti predmet plemenitega stremjenja.

Za katoliške Slovence ni mesta drugod kot v notranji slogi in trdni skupnosti s Petrovo Cerkvijo. Le tu imamo tudi mi jasnstvo svojega narodnega obstanka in kulturnega napredka. Jezus Bog sam nam je porok za to!

menov marksistov dunajske stanovanjske hiše, ki so bile zidane ne samo kot stanovanjske hiše, temveč kot prave utrobe, zvezane med seboj s podzemskimi hodniki.

Splošno mnenje inozemskega časopisja je, da so se avstrijski marksiisti s svojim bojem nastopom prenaprili. Zelenižariji in državnim uslužbenci se uporu niso pridružili, niti jevala marksiisti niso imeli na svoji strani. Šele pred nekaj tedni je 100.000 avstrijskih kmetov izrazilo na velikem zborovanju na Dunaju Dollfusovi vladi svoje popolno zaupanje. Ali spribo tega — tako piše časopisje — ni bila naravnost blaznost, pošiljati socialistične delavce in njih žene in otroke na letnike?

Pa bilo, kar bilo. V Avstriji je za enkrat mir. Kot prijatelji in sosede iskreno želimo, da tako ostane in da se združijo po prestanih hudih preizkušnjah vsi dobri Avstrijci k poštenemu, vzajemnemu delu za resnično samostojnost in boljšo bodočnost avstrijske republike in njenih narodov.

KATOLIŠKA CERKEV

s Za Zvezo narodov. »Osservatore Romano« se bavi v eni svojih številic z Zvezo narodov, o kateri pravi: Zveza narodov je vstala iz duha vojne in povojne dobe. Zgrajena je brez Boga, brez katerega nobena država ne more postati, vendar je njeno delo vredno priznanja prej in slej. Zato je dobro, da katoliške države v tej Zvezi sodelujejo in tako onemogočijo vse brezbožne in pristranske vplive. Četudi nepopolno, je Zveza narodov uresničenje ene krščanskih zahtev: bratstva med narodi. Zato moramo vse korake proti Zvezi narodov obžalovati in Zvezo boljše spoznavati in vrednotiti.

ITALIJA

s Razno. »Volite« v parlament bodo v Italiji 25. marca. Kandidati imenuje vrhovni fašistični svet in volivci imajo samo to pravico, da izjavijo, če sprotjejo to listo ali ne. — V Ustju na Vipavskem si je sam vzel življenje kmet Karel Valič. — Ubil se je Ante Drekonis v Smartnem v Brdih. — V Trstu je umrl bivši goriški okrajni glavar 77 letni Anton Rebek.

AMERIKA

s Drobiz. V Clevelandu so umrli: 62 letni Mihac. Smrtnik iz Podolnice pri Horjulu. 55 letni Martin Golobčič iz Premogovca pri St. Križu. 48 letna Julija Radovanič roj. Nejberger, vdova Burovac, Apolonija Mevžek, 40 letni Anton Kmet iz Podlipa pri Ajdovu, Franja Baraga iz Podcerkve pri Ložu in Martin Pihl iz Gradenc pri Hinjah. — V Greensburgu je umrla 54 letna Pepa Gorenjc iz Drame pri St. Jerneju na Dolenjskem. — V Readingu je odšla v večnost Marija Čudovan iz Borzave v Beli krajini. — V Milwaukee sta zapustila solzno dolino: John Bevsak iz Ljubnega v Savinjski dolini in 60 letni Jakob Cerar iz Domžal. — V Barbertonu so djali v goščo Marijo Žnidarski od Sv. Križa pri Ložu.

12 metrov globoko je padel s skale in ubil belgijski kralj Albert.

40.000 ameriških Židov je v zadnjih letih sprejelo katoliško vero.

50.000 ljudi, kaznovanih radi političnih prestopkov, je pomiloštil japonski cesar

Doživljaji mohorskega poverjenika

Fr. Poljanec.

Mohorski koledar leto za letom izkazuje šte-
ro udov po župnijah. Kratke, suhe številke! Ko
pa vsaka teh števil začela pripovedovati zgod-
o svojem postanku, bi nastala dolga, dolga po-
st. Kadar potekajo zadnji tedni za vpis v Mohor-
sko družbo, ni, da bi n. pr. poverjenik malo bolj
lasno zažvižgal ali udaril na boben in bi ljudje
ar vrel skup, da plačajo svoj kulturni davek. Tre-
je navadno priporočil, prošnji, vpraševanja, na-
črtanja, posredovanja, čakanja itd. in tako se kon-
o izcimi številka v koledarju, iz katere posna-
eš, koliko se jih je v župniji odzvalo prošnji za
istop v družbo.

Sklenil sem tisto leto, da se mora število mo-
hijanov v naši župniji vsaj nekoliko dvigniti, naj
ane kar že hoče, predvsem, da obiščem osebno
katere hiše, pri katerih se sicer odmikajo družbi,
je vendar vsaj upanje, da bodo po osebnem po-
sedovanju stopili v krog mohorijanov.

Lepega popoldne v marcu me je pot najprej
ivedla do Zaplotarjeve hiše. Tam je še vedno go-
odaril stari Zaplotar; »mlada« dva, namreč hči
njen mož, ki pa sta oba že videla Abrahama,
a pridno delala na gruntu v trdnem upanju, da
osta po očetovi smrti onadva zakraljevala na Za-
plotarjem; otrok nista imela. Oče je bil izmed
nih čebelarjev, ki bi najraje vse ure prebili pri
čebelnjaku; če tudi ves dan pri njih pretolčejo, jim
še vedno prekratek. Umljivo, da sem očeta dobil
am, kjer sem ga pričakoval: kakor je toplo po-
ladansko solnce izvabilo čebele iz panjev, tako
sega očeta iz gorke zimske sobe pred čebelnjak.

»No oče, dober dan!«

»Bog daj,« je zadovoljno odgovoril stari očanec
a spustil malo dima v zrak; brez pipe si ga skoraj
misli nsem mogel.

»Kako so kaj prezimile čebele? Ali sta jih kaj
morila mraz in lakota?«

»Hval Bogu! Malo zim pomnim, da bi tako malo
čebel pomrlo kot to zimo. Je bilo vse zanje ugodno;
osebno dobro jim je storilo, da so prejšnji mesec
malo pred sv. Matijem lahko izletele in se iztrebile;
anes pa zopet letajo, da je veselje; človek bi jih
ar gledal.«

»Oče, vi si menda še nebes ne morete misliti
brez čebel.«

»Skoraj bi rekel; zemlje pa res ne. Če bi me
do prežnal za zmeraj od čebel, bi se mi godilo
skoraj tako kakor Adamu in Evi, ko ju je Bog
sgnal iz raja.«

»Kaj pa rajna Mina? Ta pa ni imela čebel
nako rada kot vi?«

»Ja, Mina, Bog ji daj nebesa, saj je bila
ena, ampak tukaj nama ni šlo skupaj. No pa tu
tega je vseeno lahko v nebesih. Rečem pa: če bi
je bila ona bolj sukala okrog čebel, bi morebiti
je danes živela. Pri čebelah je človeka samo zdrav-
e. Kar sem jih poznal čebelarjev prejšnje čase, so
domala vsi doživeli lepo starost. Jaz jih imam
sedaj tri manj kot osemdeset, pa se v hoji upam
meriti še z marsikom, ki jih ima petdeset.«

»Pa bi bil vendar že čas, da bi izročili svoje
posestvo.«

»Nak! Moj oče so vedno ponavljali: ti meni
luč, jaz tebi ključ in so se tega tudi držali. In tako
bo tudi sedaj. Se človek nič prav ne zanesa na
mlade, ker imamo stari prevečkušen. Če enkrat
daš vjeti iz rok, ne veš, če ti bodo še privoščili
skoraj kruha.«

»Kolikor jaz poznam vajina dva, je ta strah
pri vas nepotreben. Sicer pa me je danes druga
pot pripeljala k vam. Včasih ste bili pri vas vpi-
sani v Mohorjevo družbo, sedaj pa vaša hiša že
neka let pogrešam. Ali bi se zopet vpisali?«

»Jaz se bom kmalu vpisal v tole družbo,« je
odvrnil očanec in pri tem pomenljivo z roko po-
kazal proti nebu, s čemer je pač hotel označiti
družbo nebeščanov. »Mlada dva pa morata pridno
delati in jima ne preostaja časa za branje.«

»Torej nimate poguma, oče?«

»Nič ne bo. Morda potem, ko bom jaz počival
blizu vas in bosta onadva gospodarila. Nič ne re-
čem: če bi bila kaka knjiga o čebelah, takoj, dru-
gače pa ne.«

»Tako knjige letos žal ne bo. Pa z Bogom in
zdravi ostanite!«

»Tudi vi! Z Bogom! Pa brez zamer!«

Zgoraj: »Karl-Marx-Hof«, »trdnjava« dunajskih socijalnih demokratov. Na pročelju se vi-
dijo učinki obstreljevanja s topovi. »Karl-Marx-Hof« je dala zgraditi dunajska občina, ki
je bila v rokah socialistov. To je bila ogromna naselbina, katere pročelje je bilo dolgo nad
kilometer. V »Karl-Marx-Hofu« je bilo 6000 stanovanj. Delavci so plačevali na mesec po 20
šilingov. Ogromno poslopje je bilo zgrajeno s posebno doklado na občinske davke. — Spo-
daj: Vojaštvo strelja s topom na »Karl-Marx-Hof«.

Dober streljaj naprej je bila Blejčeva hiša.
Čudno se mi je zdelo, da to leto še nihče ni prišel
od te hiše za vpis v Mohorjevo družbo, saj so bili
sicer tukaj med vzornimi udi, okoli katerih ni treba
moledovati, kakor da bi prosil vbogajme. Zato sem
nameril korake tjakaj. »Ravno prav,« rečem gospo-
dinji, ki je pravkar s šakom prišla k vodnjaku,
»se bova lahko kar tukaj pomenila zastran Mohor-
jeve družbe. Letos vaša hiša še ni vpisana.«

»Ja ti otroci!« je začuden žena posegla vmes.
Ali ni bil Nacek v nedeljo po večernicah pri vas?«

»Jaz vsaj nič ne vem za to,« sem ji pojasnil.

»Naročila sem mu, naj vam pove, da se bomo
že vpisali, le da sedaj ne moremo plačati in da
vas prosim, če bi vi založili za nekaj časa. Tako
nas pa letos stiska, da še ne vem kaj takega. Pri
živini smo bili nesrečni; pa saj vem, da ste slišali.
O sv. Juriju, če Bog da srečo, bomo prodali pet
prešičkov, potem vam bomo pa precej plačali.«

»Že velja, samo da vem, kako stvar stoji.«

»Ampak to rečem: v mlino se dvakrat pove,
otroku pa stokrat in še ne veš, če ne bo pozabil.
A že vem! Nacek je bil v nedeljo po večernicah
k igri v Društvenem domu, pa mu je samo igra šla
po glavi. Ga bom že vprašala, ko bo prišel iz šole.
Pa saj tako vem, da se ne motim. Mohorjeve druž-
be pa ne pustimo. Naš oče pravi: rajši vse petke
skozi celo leto jem nezabljene sok, kot da bi bil
brez mohorskih knjig. Saj ne boste pozabili nas
vpisati!«

»Kaj šel Prav zato sem prišel danes. Pa po-
zdravite očeta! Z Bogom!«

Na Brojanovem posestvu, ki se nahaja na niz-
kem griču kakor malo kraljestvo zase, so gospo-
darile tri sestre, vse že v tistih letih, da na resnega
anubea niso mogle več misliti. Pri njihovem precej
čudaškem značaju je bila pač sreča zanje, da so
ostale same pri hiši, ker so tako v hvalevredni
vzajemnosti vodile gospodarstvo; če bi bil prišel
kak možki k hiši, bi bil razdor neizogiben: on bi
se ne bil vživel v njihove razmere, one pa ne od-

nehale od svojih čudaskih navad. Mene je zaenkrat
zajemalo vprašanje, zakaj se to leto niso priglasile
za Mohorjevo, ker prej so bile vedno v vrstah
udov. Ko sem vstopil v hišo, sem takoj naznanil
namen svojega prihoda in vprašal: »No, dekleta,
ali ste letos pozabile na vpis?«

»Nič pozabile,« so ves tri kakor v zboru od-
govorile; bile so namreč slučajno vse tri skupaj
v nizki, zatohli sobi z okenci, da bi s težavo glavo
skozi nie vtaknil.

»Pa je že zadnji čas!«

»Naj bo!« je potem ena izmed njih prevzela
besedo ter v imenu ostalih dveh izjavila: »Smo
rekle, da se letos ne vpisemo.«

»Pa morate imeti že kak vzrok; z revščino
se ne morete izgovarjati, saj vam ničesar ne
manjka.«

»Hvala Bogu, za ta del se ne moremo pritože-
vati,« je nadaljevala ista glavna govornica.

»Ali vam knjige niso všeč?«

»Koledar že ne.«

»In zakaj?«

»Pri imenih nedelj, praznikov in svetnikov so
same velike črke. Tega me nismo vajene. tako da
nič ne vemo, kateri svetnik da je. In smo potem
rekle: pa rajši pustimo knjige, če nočejo tako
tiskati, da bi me znale brati. Zato se pa ne vpi-
šemo več.«

»Ampak to vendar še ni zadosten vzrok, da se
družbi odtujite!«

»Za nas žel,« se je zopet odzval triglasni zbor
Brojanovih deklet.

»Težke misli misli Abduraman,« pravi Askero
v »Časi opojnosti«. Tudi mene je obhajala težka mi-
sel: tale izgovor ne bo pristno blago, ampak le
plašč, s katerim hočejo zakriti drugi poglobitni
greh. Poznejša leta sem se temeljito prepiral, da
film s to slutnjo nisem delal krivice. Ker sam vedel,
da bi se brez uspeha upiral enodušnemu sklepu
vseh treh Brojank, če bi tudi imel Sokratovo zgo-
vornost, in bi vsako prerokanje pomenilo le izgubo
časa, sem se hitro poslovil.

In je odšel.

(Dalje.)

KAJ JE NOVEGA

Nekaj nepravilnega

Zakon daje občinam možnost, s katero je združena moralna dolžnost, da dajo katehetom nagrado za velik trud, ki ga imajo z verskim poukom in krščansko vzgojo otrok. Sveto pismo pravi: »Vreden je delavec svojega plačila.« Dandanes, ko je gmotno stanje duhovščine radi gospodarskih razmer jako slabo, je taka nagrada tem bolj potrebna in jo

današnje zložene občine lažje zmorejo. In vendar se je zgodilo, kakor čujemo, da v nekaterih občinah ta nagrada ni postavljena v proračun. To ni pravilno in naj se kot velika krivica, ki nam ne dela časti pred svetom, popravi. Katekizem prišteva med vnebovpijoče grehe tudi: delavcem in najemnikom zaslužek zadrževati ali utrgovati!

Kako delajo drugod — mi pa?

Bolj kakor kdaj prejšnja leta, razvijajo drugod po svetu katoličani letos svoje zanimanje in agitacijo za razširjenje katoliškega tiska. Se pač zavedajo, da je tisk najuspešnejši glasnik vsake organizacije, pa tudi najboljši sredstvo za razširjanje vse dobrega med ljudskimi množicami. Po vseh ameriških škofijah so n. pr. letos začrtali program, po katerem neutrudljivo delujejo, da katoliško časopisje prodre kar najbolj med množice. Po vseh cerkvah opozarjajo vernike, da je naročitev ka-

toliškega časopisa sveta dolžnost vsakega katoličana, obenem priporočajo poslušalcem, naj oglašajo v katoliškem listu, a vsi naj podpirajo le one, ki oglašajo v katoliškem časopisu. —

Tudi mi imamo svoje liste. Tudi naši listi ne bijejo lahkega boja za svoj obstanek. — Posnemajmo ameriške katoličane! Pokažimo v tem mesecu z besedo in v dejanju, da smo zavedni in da znamo ceniti to, kar je katoliško, slovensko, resnično naše. V vsako hišo moramo spraviti dobro čtivo!

OSEBNE VESTI

d Zupnija Bled je podeljena gosp. Francu Zabretu, župniku v Kovorju pri Trzinu.

d Starešina Gasilske zveze krajevine Jugoslavije inž. polkovnik v p. g. Radoslav A. Georgijević je podal na svoje mesto ostavko. Minister za telesno vzgojo je odredil, da prevzame dolžnosti starešine do nadaljnjega prvi podstarešina g. Josip Turk iz Ljubljane, ki je odpoštoval v Belgrad, kjer bo prevzel svoje posle.

Naselil se je na Bledu blizu apoteke zasebni zdravnik

Dr. France BERGELJ

ordinira vsak dan v vili »ILEANA«

d 70 let je dopolnil vrl krščanski mož g. Valentin Debeljak, trgovec v Škofji Loki. Bog ga živi še mnogo let!

d Sedemdesetletnico je praznoval g. Josip Kostanjevec, sedaj bivaajo v Mariboru. Bog ga ohrani še dolgo let!

d 70 letnik je postal duhovni svetnik gosp. Josip Vintar, župnik v Šmihelu pri koroškem Piberku. Na mnoga leta!

DOMAČE NOVICE

d Banovinski svet je sprejel naklado na vino in žganje in sicer znaša od litra vina 1 Din, enako tudi od litra mošta z upoštevanjem 10% kala. Na hektolitrsko stopnjo žganja pride 5 Din. Banovinsko kakor tudi občinsko naklado na alkoholne pijače bo pobirala finančna kontrola.

d Skrb za onemogle izseljence. V Jelsi na otoku Hvaru je Savez Organizacije Iseljnikov, pri katerem je včlanjena tudi Družba sv. Rafaela, otvoril »Dom za ostarele in onemogle izseljence«. Za reflektante iz dravske banovine je rezerviranih 5 mest. Cela oskrba za osebo velja 450 Din mesečno. Potrebo so prevzele sestre dominikanke. Bivši izseljenci,

ki reflektirajo za oskrbo v navedenem domu, naj vložijo prošnje, opremljene z dokazom, da so bili izseljenci in da so v položaju plačati mesečno 450 Din, na Družbo sv. Rafaela za varstvo izseljencev, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 22 a.

d Redek slučaj. Pri posestniku Kovačiču Ivanu v Glogovem brodu pri Artičah so imeli v tekočem letu že par prav lepih domačih praznikov, izredno vesel pa je bil v preteklem letnu. Očiščen prašič je tehtal le z mesom in slanino 870 kg. Star je bil 2 leti in 8 mesecev. Čez prsi je meril 1 m 90 cm, dolg je bil 2 m 21 cm. Takih slučajev želimo vsem Artičanom!

d Živ dokaz potrebe kmetijskih zbornic. Pretekli teden so trgovske in industrijske zbornice končale delo na predlogih in dopolnitvah k obrtnemu zakonu. Zastopniki posameznih industrijskih in obrtnih zbornic so poverili posebnemu odboru nalogo, da končno uredi besedilo sprejetih sklepov. Konferenca se je bavila tudi z drugimi vprašanji in je v tem pogledu dostavila svoje mišljenje industrijskemu ministru in sicer glede uredbe o zaščiti kmeta, o javnih delih in o zaščiti denarnih zavodov ter njihovih upnikov. — V vseh teh vprašanjih bi se morali izjaviti tudi kmetje!

— Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, pomanjkljivem spanju, slabem razpoloženju, razdražljivosti, posezite takoj po staro preizkušeno »Franz-Josef-grenčici«. Poročila višjih zdravnikov v bolnicah za želodčne in črevesne bolezni naglašajo, da je »Franz-Josef« voda posebno izborna učinkujoče naravno odvajalno sredstvo.

d Dober nauk. »Kmetijski list« piše z ozirom na zadnje »čiščenje« v Franciji, da mora tudi pri nas pasti načelo, »da trpi ugled stranke«, če pride pred javno sodbo kakšen njen pristaš, in nadaljuje: Čut za čistost, za poštenje in za pravost pa se da pač za nekaj časa zvezati, a trajno nikdar! Treba je samo časa, da se osvesti in prebudi in okrepi, da z nezman-

jšano silo prodre na dan. Tako se je zgodilo v Franciji in takšno prebujenje javne pravosti opažamo tudi pri nas. In ko bo čut za poštenje tudi pri nas zopet tako močan, da bodo ljudje in njihove organizacije (katerekoli vrste) same iz svoje notranje pravne moči zlomile vsako nepoštenje v svojih vrstah in iz svoje moči iz sebe odvrgle vse, kar je gnilega, umazanega ali nezdravega — takrat bomo tudi mi zdravi. Brez pravne sile ni nikjer pravega napredka! — Popolnoma soglašamo!

CVIČEK originalni bi radi. Dobite ga v Centralni vinarni v Ljubljani.

d S polnim obratom so pričeli na dovršeni krožni progi ljubljanske električne železnice.

d »Gorenjec«. V Kranju je preteklo soboto izšla že 3. številka »Gorenjca«, tednika za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto. Lis je urejevan tako, da ga lahko priporočamo vsem »Domoljubovim« prijateljem. Naročnina znaša četrtletno 10 Din.

d Po novem zakonu se bo moral pri nas vsak moški, predno stopi v zakon, dati zdravniško pregledati, če ni spolno bolan. Vse javne hiše, ki so bile še v Slavoniji, Bosni in južni Srbiji, se odpravijo.

d Za nadaljnjo ureditev Ljubljane je men da dovolil finančni minister nad 2 milijona Din.

d Večji davkoplačevalci bodo prostovoljno prispevali. Ono nedeljo je imel občinski odbor pri Sv. Katarini nad Trzinom drugo proračunsko sejo, na kateri niso uvedli nobene nove davščine in tudi občinske doklade ne bodo zvišane, pač pa je bilo doseženo proračunsko ravnovesje s tem, da bodo večji davkoplačevalci v občini prostovoljno prispevali v občinsko blagajno toliko, da se bo kril primanjkljaj. Poleg nekaterih manjših prideta tu v poštev pred vsem Gozdarski urad Barona Borna in papirnica na Slapu. — Tudi marsikje drugod bi občinam lahko pomagali na podoben način.

Uradna preiskovanja potrjujejo, da se zamore »Fitonin« s polno zanesljivostjo uporabljati pri vseh poškodbah pri starih ranah na nogah, ranah dolgega ležanja, odprtih ozeblinah, hemeroidih itd. Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 17 polje brezplačno »Fiton«, dr. z. o. z. v Zagrebu, 1-73.

MEO BRATI HRVATI

d Bivši grškokatoliški škof v Krizevcih Drohobceky je 13. februarja umrl v Pribicih blizu Jastrebarskega, kjer je dalj časa živel v pokoju.

d Lepa proslava obletnice papeževega krojanja se je vršila tudi v Zagrebu. Priredili so jo zagrebški križarji. Igrala je zagrebška križarska godba, sodeloval tudi deški zbor semenišča in hrvatsko katoliško pevsko društvo »Branimir«. Govorila sta prof. Zanko o kulturni veličini papeštva in dr. Protulipac o socialni obnovi v smislu papeževih smernic.

d Za vse naj bo enaka pravica. Ono soboto so Nemci priredili v Novem Sadu svoj običajen narodni praznik, to je praznik švabskih narodnih noš. Prireditve se niso udeležili samo Švabi, temveč predstavniki vseh Nemcev v Jugoslaviji. Prireditvi je prisostvoval tudi nemški poslanik v Herren. Cisto prav. Samo v Avstriji bi se gotovo spodtikali, ako bi n. pr. videli našega konzula ali poslanika pri prireditvah koroških Slovencev.

d Če mrtvec oživi. V vasi Nikinci blizu Rume se je te dni pripetil redek slučaj, ki je povzročil mnogo strahu. Posestnik Ivan Lergelj je že dalj časa bolehal za neko notranjo bo-

eznijo, radi česar je po telesu ohromel in tako nelabel, da ni dajal od sebe nobenih znakov življenja več. Domači so bili povsem prepričani, da je Ivan mrtev. Dali so ga obriti, ga umili in položili na mrtvaški oder. Kar naenkrat se je začel »mrtvec« gibanje. Navzočni so se tega seveda tako prestrašili, da so vsi zbežali ven. Šele čez nekaj časa se je par moških opogumilo, da so šli pogledat v sobo. Ivan je bil res živ in je celo začel govoriti. Šele po dolgem času so domači pričeli verjeti, da je res živ.

d Oddelek za popravilo vagonov je zgorel v železniški delavnici pri Velikem Bečkereku.

d Prvo dobrodelno muslimansko žensko društvo se je te dni ustanovilo v Sarajevu. Glavni namen društva je zgraditi dom za muslimanske deklice. To je prvo žensko muslimansko društvo v državi.

d Hoče ostati v bolnišnici za vsako ceno. V Zagrebu imajo na okrožnem sodišču zaprtega nemškega begunca Otona Della. Koncem meseca januarja so ga morali prepeljati v bolnišnico, ker je v zaporu pojedel nekaj žlice, žeblice in druge železnine. Dell je zaprt zaradi tega, ker je ukradel klobuk in se med zagrebškimi židi predstavljal za židovskega begunca, čeprav v resnici ni žid. Zagrebške oblasti iščejo o njem podatke iz njegovega rojstnega kraja in od nemških policij. Dellu je bilo namreč v zaporu dolgočas in se je odločil, da poje nekaj takega, da ga bodo morali dati v bolnišnico. V bolnišnici so ga operirali in mu pobrali iz želodca žlice in žeblice. Dell si je kmalu opomogel in blizal se je že časa, da bo moral nazaj v zapor. Toda mož se je odločil, da v zapor ne gre. Kar naenkrat so zdravniki pri pregledu ugotovili, da sta v njegovem želodcu še dve žlici, ki ju je pojedel v bolnišnici. Seveda so ga operirali in tako bo Dell nekaj časa ostal še v bolnišnici.

d Veliki skladi železne rude. Livarna železa v Vranovini pri Topuskem v Bosni je te dni nanovo zaposlila 150 delavcev. Delavce bo uporabljala za sekanje drv v gozdu, ker kuri svoje peči z lesnim ogljem. V Podvizdu, nedaleč od tani, leže neizkoriščen veliki skladi železne rude. Ljudstvo sedaj zahteva, da bi ta livarna začela s pridobivanjem te rude, pri čemer bi se zaposlilo 500 novih delavcev. Okrajni odbor v Casinu je že predlagal na merodajnem mestu, naj se odpre nov rudnik. Tudi banovinski odbor v Banjaluki je začel širokopotezno akcijo, da bi se z otvoritvijo novega rudnika pomagalo najrevnejšim plastem naroda v Bosni.

— Nesečni tnanim in mladim materam priporočamo naravna »Frans-Josef« grenčica do urejenega delovanja želodca in črevesja.

IZ NAŠE PRESTOLICE

d Letos je minulo 130 let, odkar je praded kralja Aleksandra Crni Jurij — Kara Djordje Petrovič dvignil proti Turkom upor in tako pripravil pot k popolni neodvisnosti srbskega naroda.

d Poleg jugoslovanske nacionalne stranke je sedaj potrjena še jugoslovanska narodna stranka in sicer z odlokom notranjega ministra z dne 14. febr. 1934 št. 2448.

d Za lepotiche izdajo ženske v naši državi na leto 240 milijonov dinarjev. Z nepotrebno izdanim denarjem izginja tudi — resnična lepota.

d Orožništvo bodo zamenjali s policijo. V ministrstvu za notranje zadeve bo prihodnje dni končan zakonski osnutek o državni policijski mestni straži, ki bo zamenjala orožnike v vseh onih mestih, kjer so doslej vršili policijo.

sko službo. Tako bodo izginili orožniki tudi z belgrajskih ulic in jih bo nadomestilo 1400 stražnikov, katere bo izbralo notranje ministristvo izmed 17.000 orožnikov, predvsem iz onih, ki so že doslej opravljali to službo. Za stražnike, ki bodo službovali v Belgradu, se bo predpisala posebna uniforma, ki bo slična kroju angleške in ameriške policije. Za stražnike, ki bodo službovali v Belgradu, je določena višina najmanj 1.80 cm.

d Sama si je vzeia življenje, ker ji je umrl sin, žena narodnega poslanca dr. Milorada Kostića.

— Vaši lasje, gospoda, so Vaš najlepši kras. Da tudi taki ostanejo, je potrebna pravilna nega s sredstvom, izdelanim na medicinski podlagi in sposobnim, da ohranja, čisti in varuje temen in lasišče. Tako priznano sredstvo je Fellerjeva Elsa Tannochina pomada za rast las, ki odpravlja prhljaj, preprečuje izpadanje las in prežgodnje osivenje ter obdrži lase mehke in gibčne. Njena posebna dobrina pa je v tem, da ohrani lasem naradni sijaj in barvo, ne da bi dražila kožo. Po pošti pošila 2 lončka z zavojnico in poštino vred za 45 Din lekarnar Eugen V. Feller, Stubica-Donja, Elsa trg br. 16 (Savska banovina).

NESREČE

d Hiša in hlev sta pogorela posestniku Kanniku Florijanu na Brdinjah pri Guštanju.

d Ogenj je uničil hlev in vso mrvo knezu Auerspergu v Straži na Dolenjskem.

d Skedenj je pogorel posestniku I. Kalanu v Slapah pri Dev. Mar. v Polju.

d Ko je kuhal žganje. Kmet Mihajlo Jevremović v vasi Bankoviči pri Kuršumliji v Srbiji je te dni kuhal žganje. Proti večeru je zakuril pod kotlom, misleč, da bo žganje izteklo do po večerji. Ko so povečerjali, je gospodar vzel svetilko in odšel h kotlu pogledat, ali je žganje že izteklo. Stopil je k sodu, ki je vanj curjalo žganje, in dvignil svetilko, da bi bolje videl, kako naglo teče. Žganje, ki ga tam imenujejo »prvenac«, se je ob svetilki naenkrat vnelo. Ves preplašen je kmetič začel klicati na pomoč domače, ki so naglo prihiteli gledat, kaj se godi. Med tem je gospodar, ko je videl, da se je vnelo žganje v pipi, z roko zamašil pipo, da bi udušil ogenj. V tej zmešnjavi pa gospodar ni opazil, da je v naglici svetilko postavil ob veliko steklenico, polno 50 odstotnega alkohola. Naenkrat je strašno počilo, plamen žganja je razgalil tudi steklenico in z gorečo tekočino polil gospodarja, njegova dva brata, ženo in nečakinjo. Vsi so popadali na tla ter so tako hudo opečeni, da so jih morali takoj odpeljati v bolnišnico.

d Ponoči so se začeli razvijati strupeni plini. V Krkojcvih pri Sanskem Mostu se je zgodila velika nesreča. Katico Maričič so našli zjutraj mrtvo v postelji, zastrupljeno s plinom. Zvečer je zakurila in naložila na ogenj premog. Ponoči so se začeli razvijati strupeni plini, ki so povzročili smrt mlade žene. Njen mož Joso se je rešil. Poročena sta bila šele tri tedne.

d Smrtno se je ponesrečil pri vojakih v Splitu Perša Fridl iz Brega pri Ptuj. Vozil je z avtobusom okrog 20 oficirjev. Med vožnjo se je razletel motor in Perša je dobil hude opekline, ki jim je v bolnišnici podlegel.

d Obe roki mu je požrl. Iz Grubniškega polja na Hrvaškem poročajo: Ljudovit Jakobčič iz vasi Zrinske je odšel zjutraj s svojo ženo k svojnemu tastu na delo. Doma sta pustila v zibelki petmesečnega otroka. Ko sta se zvečer vrnila domov, sta opazila, da leži v zibelki poleg otroka njun mali pes in nekaj grize. Ko sta bolj pogledala, sta videla, da je otrok mrtev. Pes mu je požrl obe roki do komolcev.

10-15.000 Din

nezgodne podpore

morejo dobiti svojci ponesrečenega, če je stalen, redno vnaprej plačujoči naročnik vsakdanjega »Slovenca« in so izpolnjeni vsi pogoji pravilnika o podporah za slučaje smrtnih nesreč.

Povejte to prijateljem, ki lahko naroče »Slovenca«, in zahtevajte tozadevna pojasnila od uprave lista.

Prvo letošnje tako podporo je izplačal »Slovenec« dne 5. februarja gospej Berti Barachi, vdovi uradnika kemične tovarne v Hrastniku.

V celoti je »Slovenec« doslej izplačal že Din 65.000 nezgodnih podpor.

NOVI GROBOVI

d Ah, kak' grenek, tužen je ločitve bridki čas. V Kanniku je umrla 29 letna Fanči Gjurić roj. Jereb. — V Pečah je izdihnil cerkvenik Janez Avbelj. — Pri Sv. Ani v Slov. goricah je odšla po večno plačilo posestnica Antonija Majerič. — Pri Sv. Juriju v Slov. goricah so položili v grob posestnika Jozefa Ferlinca. — V St. Lovrencu pod Prazinom je zapustila solzno dolino 80 letna posestnica M. Vrečarjeva. A V Belgradu se je preselil v večnost Valentin Beguš iz Dobrave pri Kropi. — V Mostah pri Ljubljani je odšel po večno plačilo hišni posestnik Franc Zupan. — V Trstu je umrla Ivana Osana, mati gimnazijkega profesorja. — V zdravilišču na Golniku je mirno v Gospodu zaspal podpravitelj kmetijske posojilnice v Ljubljani Josip Malenšek. — V Veliki Račni je preminul 84 letni Janez Bradač. — V Ljubljani so umrli: hraniliščni uradnik v p. Pavel Ebner, Pavla Laharnar iz Hotemeža pri Radečah, so-proga brzojavnega nadzornika v p., Katarina Kramar, gostilničar Anton Valjavec, Marija Levičnik roj. Marolt, učiteljica Franja Zebre. Naj počivajo v miru!

d V Veliki Račni je 13. febr. umrl po daljši bolezni posestnik Janez Bradač, p. d. Jernejčev oče, star 84 let. Bil je vrl krščanski mož stare korenine. Naj počiva v miru! Preostalim naše iskreno sožalje!

RAZNO

d Na leto dni strogega zavora je bil obsojen neki belgrajski odvjetnik, ker je za izposojeni denar zahteval 264% letnih obresti.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvavih navlih, glavobole, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Frans-Josef« grenčice.

k Črna lepota. Življenjepis nekega konja. Spisala Ana Sewel. Iz angleščine prevedel in prikoval Griša Koritnik. Samozaložba. Cena broš. izvodu Din 26, v platno vezanemu Din 36. To je za res originalna in zanimiva knjiga! Star konj pripoveduje pestro zgodbo svojega življenja, svoje veselje in žalostne dni, opisuje svoje dobre in slabe gospodarje tako naravno in napeto, da bo vsakdo knjigo z zanimanjem čital. Prestava in prikojitev povesti za naše razmere je prav dobra, posrečena! Knjigo vsem toplo priporočamo!

V vsako hišo Domoljuba!

Poljski zunanji minister Beck (levo) pri komisarju za zunanje zadeve Litvinovu (desno) v Moskvi.

+ Kralj Albert

Belgijski kralj Albert I. se je smrtno ponesrečil. Na sprehodu v gorah mu je spodletelo, da je padel 12 metrov globoko in mrtev obležal. Kralj Albert je bil pri svojem ljudstvu silno priljubljen posebno zaradi svoje preprostosti in demokratičnosti. Prestol bo sedaj zasedel njegov sin Leopold.

Prijatelja spoznaš v nesreči, požrtvovalnega „Domoljubovega“ naročnika pa v svetovni krizi.

Družina rajnega belgijskega kralja Alberta čaka na sprejem pri papežu. Znano je, da je bil rajni kralj in cela njegova družina odločno katoliška, ne le v besedi, ampak tudi po zglednem življenju.

k Umna reja domačih zajcev. Spisala sta knjižico strokovnjaka dr. A. Jenko in A. Inkret, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, stane nevezana 16 Din ter ima 89 strani. Kunčjereja je postala v teh težkih časih, ko si navadni delovni človek s težavo oskrbi družinskega mesa, jako važna panoga našega gospodarstva. Iz te zadrege pa ga reši zajčjereja, ki se da gojiti z malimi stroški. V teku enega leta prirediš z lahkoto celo čredo te koristne domače živali. Meso je lahko, zdravo in okusno. Sam si lahko postaviš na dvorišču ali kjerkoli pri hiši mal hlevček. Zajci so s hrano kaj kmalu zadovoljni. Pričujoča knjižica obsega vse, kar mora vedeti vsak, kdor se bavi z rejo kuncev.

Pred policijskim komisariatom v Floridsdortu je bilo zbirališče razoroženih socialističnih jetnikov. Na sliki vidimo, kako jih straži Heimwehr. — Večina pride pred preki sod

Tako sliko so nudile na Dunaju ulice za časa nemirov.

10 parov dvojčkov obiskuje šolo v Atlanti (USA). Učitelj jih kaj rad zamenja, ker so si tako podobni.

PO DOMOVINI

Med katoličani v Nišu.

(Niš.)

Dne 28. jan. je imelo tuk. katoliško pevsko društvo »Zvezda« svoj občni zbor v cerkveni dvorani. »Zvezda« prav lepo deluje. Odlikovana je bila od Rdečega križa z diplomom za svoje karitativno delo. Ima dve sekciji: pevsko in gledališko. Obe sta živahni. Vsako nedeljo in praznik v cerkvi lepo prepevajo. Dne 10. febr. zvečer smo imeli v Učiteljskem domu lepo zabavo. Pevci so peli več srbskih, hrvatskih in slovenskih narodnih pesmi, igrači pa predstavljali šaloigro »Tera poziciju«, ki je vzbujala salve smeha. Med odmorom igral orkester »Zvezde«, mlad umetnik pa je harmoniko igral domače pesmi. — Dvanajsto letnico kronanja papeža Pija XI. smo 11. febr. slovesno praznovali. Dopoldne je bila slovesna maša s primerno pridigo, popoldne pa slovesne večernice s petimi litanijami in zahvalno pesmijo. Na koru je prepeval zbor bogoslovcev in duhovnikov, ki služijo pri vojakih v Nišu. Izborne pevke je naš g. župnik v svoji gostoljubni hiši povabil in pogostil. — Lansko leto je naša cerkev dobila več lepega cerkvenega oblačila iz Francije in Češke. — Na ozemlju naše župnije je bilo lani poročenih po katoliškem obredu 80 parov, rojenih 30, umrlo pa 67 ljudi.

Iz zagrebske torbe.

(Zagreb.)

Spet so na vrsti frašioni. To pot jih je pravi lažar. V nepriliko. Gospod je poklical na odgovor dr. Mihaliča, ki je bil eden najvažnejših. — V nedeljo se je bral tudi po zagrebski škofiji pastirski list, poln posebno lepih misli, ki vabi ljudi k misijonam. — Za misijon vlada precejšnje zanimanje. Tudi naš list naj glede zagrebskega misijona stori svojo dolžnost! Ta dolžnost je v tem, da opozori vso slovensko javnost, da se vrši posebej tudi misijon za Slovenijo in sicer v cerkvi Svete Katarine, ki ga bo vodil lazarist p. Savelj. Vsi Slovenci doma, ki imate kakaga znanega človeka v Zagrebu, ga pomnite na ta misijon, pišite mu kartico in ga opozorite, da naj nikar ne pozabi in ne zamudi

v dneh od 15. do 25. marca govorov v cerkvi Sv. Katarine zjutraj ob pol 6, zvečer ob 8. — Izšla je knjižica: zakaj preganjajo žide na Nemškem. Z velikim zanimanjem so segli ljudje po njej. Pa sem si jo želel dobiti tudi jaz. Bil sem prepozen! Knjižica je bila zaplenjena. Tudi zagrebskim židom torej ni ljubo, da bi kdo razkrinjal židovske metode. — To nedeljo je bila res veličastna proslava papeževe obletnice. — Kakih 1000 in več križarjev in križaric od malih do velikih, je ob 9 korakalo v slovesnem sprevodu s 40 zastavami na čelu v stolnico. Potem je bilo zborovanje v veliki velesojniški dvorani, kjer se je zbralo gotovo daleč čez 10 tisoč ljudi, največ mož, ki so s silnim navdušenjem spremljali govornike. Sveta stolica, sveti Očetje so bili glavna opora Hrvatov v slavni zgodovini, tudi sedaj v tem težkem času se od Petrovega prestola ne damo ločiti. Tudi po brezverskem časopisu so padli in to je poudaril dr. Protulipac: videli boste, da bodo ti listi to naše veličastno slavlje zamolčali, ali pa ga bodo lažljivo prikazali.

Božja pot sv. Primoža in Felicijana na Planini. (Kamnik.)

Zanimiva je v zakristiji cerkve sv. Primoža spominška knjiga, v katero se vpisujejo lastnoročno duhovniki, ki opravijo ondi sv. mašo. Segajo podatki nazaj do l. 1886. Najmanj je bilo sv. maš l. 1895, namreč 13, največ pa l. 1915 in sicer 39. Po večini se je gibalo to število med 20 do 30. Vsekako pa obisk duhovnikov od l. 1920 stalno narašča, kar je dokaz, da se množi zanimanje za to znamenito božjo pot. Naj omenimo nekatere odličnejše duhovnike, ki so opravili tukaj sv. daritev: dr. Anton Bauer, sedaj nadškof zagrebski; dr. Andrej Karlin, bivši škof tržaški in potem mariborski; dr. Franc in Aleš Ušeničnik, Avgust Sinkovec, dr. Anton Mahnič, škof na Krku; Josip Kemperle, dekan iz Istre; prelat Tomo Zupan; dr. A. Bon. Jeglič; Franc Pinžgar, dr. Gregorij Pečjak in Stanko Premrl, dr. Franc Sedej, nadškof gorški; dr. Josip Srebrnič, sedaj škof na Krku itd. — Sicer so obis-

kovali to božjo pot duhovniki iz Kamnika in sedanjih župnij. Sedanji župnik stranski Janez Langerholz je opravil tam sv. mašo nad 70-krat, njegov prednik t. Jos. Cegnar nad 200-krat. Romarji prihajajo od blizu in daleč v skupinah in posamezno. Tudi Marijine družbe radi obiskujejo to romarsko svetišče. Izredno veliko je bilo romarjev 14. marca 1926, našli so jih blizu 2000. Prepričani smo, da bo ta biser kamniške okolice tudi v bodoče privabil vedno več romarjev. — Redno cerkveno opravilo je pri sv. Primožu na tretjo, četrto in peto nedeljo v postu in drugo nedeljo po veliki noči. Glavno cerkveno žegnanje pa je na nedeljo po sv. Primožu, letos 10. junija. Na predvečer pridiga in litanije, v nedeljo dvojno duhovno opravilo. Na praznik sv. Petra in Pavla pa je duhovno opravilo v cerkvi sv. Petra nad sv. Primožem.

Iz našega življenja.

(Moravče.)

»Domoljub« je po naši fari zelo razširjen, saj ga prihaja v Moravče 339 izvodov. Če bi pa vsi tisti, ki ga imajo naročenega pri poverjenikih na Brdu, v Dolu, Kresnicah ter Pečah pa mislim, da bomo kar blizu številki 400. — Iger sedaj nič ne prirejamo. Pa zato se naša mladina ne izgublja. Posebno fantje se radi in v velikem številu udeležujejo sestankov Katol. akcije in petja. Fantovski zbor ima 30 članov. Vabimo še druge fante, ki imajo veselje do petja, da se prigrasijo k zboru.

Marijina proslava

(Babno polje.)

Pustno soboto, dne 10. febr. so imeli v sedmem Prezidu lepo slovesnost, katere smo se udeležili v precejšnjem številu tudi Babno-poljci. Obhajali so namreč 75-letnico prikazovanja M. B. v Lurdu. Ob osmih zvečer so vprizorili fantje, dekleta in otroci v šolskih prostorih igrokaz »Čudo lurske Gospe«. Ob enajstih je bila skozi vas procesija s kipom M. B., nato polnočnica v nabito polni cerkvi. Vse je bilo jako lepo! Fante moramo še posebej pohvaliti. Kako sigurno in dostojanstveno so se samo kretali po odru. Človek bi sodil, da so to izkušeni in do skrajnosti izvežbani igralci, pa smo čuli, da so šele prvič nastopili pred občinstvom. Fantje, še vas bomo prišli gledat, le v slogi, le v slogi nadaljujte, kar ste tako lepo in

KRIŽEV POT

(Nadaljevanje.)

»Ako pa vzamete križ in se oborožite, da bi se bojevali zanj, ter odidete v Palestino, da pomagate svojim bratom v njihovi veliki stiski, ne pojdtite radi samega sebe, ne trpite ga, ki se spoznala. Ker je stal pregloboko pod radi sebe samega, ne bojujte se radi samega sebe. Kajti kakor je Bog večji nego človek, tako je tudi slava božja večja nego slava samega sebe in bolj vredna, da daste življenje zanj. Ne mislite torej, da bi si s tem pridobili nagrado, marveč da počastite Kristusa na onem svetem kraju, kjer je za vas umrl.

»Ne hodite kakor bi delali kes za svoje stare grehe in upali na odpuščanje, kakor gleda kupec po dobičku, ki prinese blaga! Ne bojujte se kakor sužnji, ki se bore samo zavoljo tega, da bi ne bili s šibami tepeni, tudi ne kot možje, ki so v strahu pred večnim ognjem in mukami pekla! Prav tako ne pojdtite kot tabori, in ne glejte na to, da bi zase ne kradli zemlje, in ne teknujte z neverniki, marveč z bogatimi zavoljo njihovega bogastva in z velikimi zavoljo njihove lastnine! Rečem vam: pojdtite in se bojujte zavoljo Boga in njegove slave! Podajte se na pot za Kristusa in da privedete k Njemu ljudi iz teme! Vzemite seboj križ, da ga zasadite v srce ljudi in vsadite seme drevesa življenja med zapuščenimi narodi!

»Vi kralji, ki ste maziljeni voditelji, vo-

dite vojske nebes! Vi vitezi, ki ste se zapri-segli časti, potegnite svoje neomadeževane meče za čast božjo! Mladenci in možje, ki nosite orožje vladne dolžnosti, tudi vi bodite vojski Kristusovi in zvesti križu! Vi vsi bodite prvi za čast, prvi za Francosko, prvi za Vsemogočnega Boga!«

Pri teh besedah se je njegova roka vzdigovala visoko nad njegovo glavo in držala preprosti beli leseni križ. Za trenutek je vladala grobna tišina. Ko pa je ljudstvo opazilo, da je končal govor, je zagrnelo, da je ozračje pretresal klic:

»Križ! Daj nam križ!«

In pritiskali so drug na drugega, da bi prišli bližje. Kralj je vstal in z njim kraljica; stopil je predenj, pokleknil pred njim s povešeno glavo in sklenjenimi rokami. Veliki opat je vzel kosce škrlatastea sukna od mladega dvornika, ki jih je imel pripravljene v jehasu, jih pritrnil na levo ramo kraljevo in nato blagoslavljaljoče vzdignil desnico. Ljudstvo je zopet utihnilo in mnogo njih je mislilo, da je bil kralj v svojem velikem plašču in visoki kroni podoben škofu. Kralj je vstal in stopil nazaj. Komaj pa se je to zgodilo, je stala na njegovem mestu kraljica v vsem svojem sijaju.

»Tudi jaz hočem iti,« je rekla z jasnim, močnim glasom. »Daj mi križ.«

Pokleknila je in sklenila roke kakor v molitvi in jasna svetloba je bila v njenih očeh, ko se je ozrla v Bernardov obraz. Ta se je za trenutek obotavljal, nato pa je vzel križ ter

ga položil na njen plašč. Kraljica se je nasmešnila.

Glasno vzklikanje se je vzdignilo med vitezi in nato med ljudstvom, ki je mogočno in zmagoslavno odmevalo od vseh strani.

»Bog živi kraljico — kraljico, ki nosi križ!«

Zdaj so vsi oboroženi dvignili meče, držeč jih za nožnico, in veliki križasti držaji so tvorili v žarečem zraku cel gozd križev. Kraljice spremljevalke pa so se gnetle okoli kraljice.

»Ne bomo vas zapustile!« so vzklikale. »Z vami vred hočemo vzeti križ!«

In obdale so Bernarda kakor jata golobice, iztegovala bele roke po križih, on pa jim jih je delil, kakor je pač mogel. Vitezi in ljudstvo so začeli trgati kosce iz svojih oblačil, da bi si naredili križ, in nek visok dostojanstvenik je vzel svoj beli plašč, ga razrezal ter razdelil kosce med svoje vazale, svoje oprede in ostalo spremstvo. Nekdo drugi pa je vzel Bernardovo belo čepico, naredil s pomočjo ostrega bodala množino križev iz nje ter jih delil med ljudstvo, ki jih je poljubljalo kakor svetinje.

Skozi množico se je prerival Gilbert proti vozu, kjer je stala kraljica. Rahlo se je in videl je, kako ji je obraz postal bled in mil, ko njo, da bi se mogel dotakniti njene roke, je prijel njen bogato okrašeni plašč ter ga poljubil. Nasmešnila se mu je in namignila, da naj v tej zmešnjavi ne skuša govoriti z njo. Ko se je zopet ozrla po njem, je opazila, da

posrečeno začeli. Še nekaj: »Ti fantje so tudi nosili kip M. B. med procesijo.« Pa veste, to vam niso bile kake pokveke, ampak sami lepi, krepki fantje nad 20 let. Zares, mi smo jih občudovali.

Smrt mladega fanta.

(Bukovica pri Vodichah.)

Komaj tri tedne je, kar smo položili k večnemu počitku posestnika go. Mamo Jež, ko so zopet otožno zapeli zvonovi nad mladim življenjem njeunega sina Antona Jež, starega šele 18 let. — Bil je član Marij. družbe, dober in marljiv fant. Mnogi venci in velika udeležba pri pogrebu je pokazala, da je bil pokojni zelo priljubljen in ga bo zelo pogrešala vsa okolica. Dobri krščanski družini naše iskreno sožalje!

Hranilnica in posojilnica na Šutni.

(Kamnik.)

Hranilnica in posojilnica v Kamniku (na Šutni) je imela te dni svoj občni zbor, to je dan, ko je dajala račun od svojega laskoletnega poslovanja. Z drugimi podobnimi zavodi preživlja tudi ta zavod težke čase gospodarske krize. A preživlja jih, kakor moremo spoznati iz letnega poročila, v znamenju zaupanja tako svojih članov kakor tudi vlagateljev. Narod vidi poštenost poslovanja, vidi tudi, da ima zavod v svojih nepremičninah močno rezervo, zaupa mozem, ki v teh težkih časih stoji zavodu na čelu. In to je prav. V medsebojnem zaupanju bo naša rešitev in naša zmaga iz težkih dni. Če bi človek mogel, bi stopil do vsakega zadružnika posebej in bi mu noč in dan prigovarjal: »Zaupajte, vztrajajte še naprej in šlo bo.« Vsem skupaj pa najlepši zadružni pozdrav z upanjem na skorajšnje boljše čase gospodarskega življenja.

Pomajajmo revežem!

(Dev. Marija v Polju.)

Naša Vincencijeva konferenca ima težavno etališče, kako pomagati številnim proslcam za pomoč. V letošnji zimi niti vsi niso prejeli borih 70 Din podpore. Mnogi naravnost stradajo. Drugi dnevno oblegajo župnišče in druge odbornike za podporo. Mnogi otroci prosijo po hišah. Konferenca je razdelila živiliških nakaznic za nekaj nad 2000 Din ter razdelila par sto kg poljskih pridelkov in nekaj drv. Pomoč je danes bolj kot kdaj nujna. Občina, katere zakonita dolžnost je podpirati jih, nima denarja in leži tam okrog 100 pro-

šenj. Od borze dela večina ne dobiča podpore. Vsa javna dobrotelost leži na Vincencijevi konferenci. Vživimo se v položaj teh brezposelnih. Ne pustimo jih stradati! Ne pustimo nedolžnih otrok prezebat! Da se jim vsaj malo pomaga, bo prihodnje nedeljo cerkveno darovanje. Konferenca se obrača na vse farane, da po svojih močeh dajajo. Saj je res, da imamo vsi skrbni in težave, in marsikomu se moramo odrediti, a vendar ne stradamo le. Pristrajajmo si par dinarjev v korist teh revežev.

Prosvetno delo gasilcev

(Zadobrova-Sneberje.)

V boljših časih je naše gas. društvo z lahkoto dobilo sredstev za gas. orodje. Par moč je šlo z nabiralo polo od hiše do hiše in vsakdo je rad odrič prispevek. Danes ni več tako. Tisti, ki prosijo, si kar vrata podajajo. Ljudje pa v svoji revščini ne morejo več dajati. Gasilci smo zaradi tega preuredili svoj dom v gledališko dvorano, kjer sedaj nudimo pouk in zabavo številnim obiskovalcem, sebi pa dobimo skromnih sredstev za vzdrževanje orodja. V nedeljo 25. februarja ob 3 popoldne bomo zopet igrali lepo igro v treh dejanjih »Don Fernando«. Pridite!

Retecani pridejo.

(Št. Vid pri Ljubljani.)

V nedeljo 25. februarja ob 3 popoldne gostujejo pri nas v cerkvenem domu člani Prosvetnega društva iz Retec pri Škofji Loki s pretrlesko žaloigro v petih dejanjih (9 slikah) »Zlatarjevo zlatov«. Ker je drama žala na domačem odru popoln uspeh, upamo, da bo tudi pri nas vzbudila zanimanje pri vseh, ki ljubijo odersko umetnost. — Pridite!

Skupaj sta odšla v večnost.

(Nadgorica pri Črnučah.)

V naši vasi sta 12. febr. zvečer umrli brat in sestra. Ob polsonih je umrl bivši posestnik Jože Gregorič, ki je bil zadnji dve leti najstarejši možiki v župniji. O sv. Jožetu bi bil izpolnil 82 let. Tri ure pozneje je umrla njegova sestra Marija Merčun, ki je bila poročena v isti vasi. Skoro 50 let je skrbno in vestno opravljala službo babice. V letih od 1878—1927 je samo v župno cerkev v Črnuče prinesla h krstu nad 1000 otrok. Veliko število pa jih je prinesla tudi po sosednjih župnijah. Ker je bila modra in molčeca žena, so jo matere zelo cenile. Kakor je bil umrl brat najstarejši med možkami, tako je bila Ličnova mati

sploh najstarejša v župniji. Manjkalo ji je le dva in pol meseca do 86 let in je ušla za četrti rod svojih potomcev. Pokopali smo oba obena in se je nenavaden pogreb udeleželo mnogo pogrebcev.

Smrtina kosa.

(Novo mesto.)

Zopet je smrt iztrgala iz naših vrat mlado življenje. Komaj 19 let je bilo Slavku Novinemu, in že ga ni več med nami. Bolehen je bil že daj časa, a da nas bo tako hitro zapustil, ni nihče pričakoval. Pokojni je bil član tretjega reda, istočevke Mar. družbe in kapelnik Krizarjev. Z vselijem je prebival »Domoljub«, ki mu je bil prijatelj od mladostnih let, saj je oče že 28 let taročen nanj. Pogreb se je vršil v sredo. Med drugimi so spremili svojega bivšega kapelnika Krizarja v uniformah. Zvenjalo je zagruha mlada življenja. Prijatelji so zaplakali in pokrili grob s poznimi zimsimi rožami.

Iz laži kujejo kapital!

(Moravče.)

Na same govornice, kã so jih širili namenoma nekateri o občinskem gospodarstvu bivše občine Drtija pod županostvom nekdanjega župana Franca Ribiča, se je vršila revizija obč. gospodarstva. Revizijo je vodil banksi revizor ter je našel, da je bilo obč. gospodarstvo za časa županovanja župana Franca Ribiča v popolnem redu. Revizijsko poročilo pravi na koncu dobesedno: »Mnenje, da bi bil župan Franc Ribič kaj pomeveril je neresnično. To je dovolj jasen odgovor tistim, ki laži in obekovanja polom drugih širijo po znanem reku: »La blatiimo, nekaj se bo že prišlo.« Če bi bilo treba pa nositi sodniške stroške zavoljo širjenja lažnega obrekovanja, bi bili pa tisti, ki prebržgajo govornice povzročajo, lepo skriti, tisti pa, kateri so najeti za ta posel, prepuščeni sami sebi.

Smrt dveh zaelužnih mož.

(Kamnik.)

Dne 8. febr. smo pokopali v Kamniku g. Alojzija Benkoviča, farmacevta in zaslužnega slovenskega likerarnega delavca. Znan je bil posebno kot prevajalec iz raznih jezikov, iz češčine, ruščine, polščine, angleščine, madžarščine, italijanščine, kar nam priča, kako visoko izobražen je bil razmišl. To in njegov blagi značaj je pripomoglo, da mu je kamnška javnost na njegovi zadnji poti iskazala v obilnem številu zadajo čast. — V nedeljo

še ni imel križa. Vzela ga je eni svojih spremiljevalk, se nizko sklonila ter mu ga pritrčila na ramo.

»Hvala Vaši milosti!« je rekel Gilbert zelo hvaležno. »Ali je Beatrika tukaj?« je vprašal s tihim glasom.

V veliko njegovo začudenje so se prikazale gube na kraljičinem čelu in njene oči so naenkrat postale trde. Toliko, da ni izpustila križa iz rok, ko je hitro vstala in se ni več ozrla po njem.

XII. poglavje.

Pozno v mraku se je podal Bernard od kraja, kjer je govoril, v presbiterij pri Sv. Mariji Magdaleni, kjer je tisto noč nameraval prenočevati. Kralj in kraljica sta stopala poleg njega, ves dolgi sprevod viteзов in plemičev, duhovnikov in lajkov, meščanov in kmetov, moških, ženskih in otrok pa v dolgem, pisanem sprevodu za njimi. Spotoma se je kralj resnobno razgovarjal s svetim možem in vpletal v svoje duhovito govorjenje citate iz Vulgate. Ob drugi strani Bernarda je stopala kraljica Eleanor z visoko vzdignjeno glavo; eno roko je držala ob pasu, druga ji je visela nizdol, čelo ji je bilo nekoliko nagubano, obraz blede in oči srepo uprte na jasno prikazen, ki so ji jo njene misli prikazovale v zraku pred njo.

Poslužila se je bila edinega in najboljši učinkovitega sredstva, da bi privabila Gilberta zopet v Pariz. Vedela je, da pride, vedela je, da bo najprej vprašal po Beatrici; ni

se pa zavedala niti sanjala o tem, kaj bo občutila, kadar bo on stal pred njo, ji zrl v velikodušne oči z neko lakoto na obrazu, ki je ona ne bi mogla potolažiti, in s poželjelijem, ki ga ona ne bi mogla izpolniti. Že samo njegovo vprašanje po Beatrici je pomnilo zavrnitev nje same, in zavrnjena biti je sramota, ki jo nobena ljubeča ženska ne prenese, dokler je ljubezen živa, razžaljenje, ki ga nobena ženska ne odpusti, ko je ljubezen mrtva.

Vendar nista niti kralj niti opat obračala pozornosti do nje, ko sta stopala dalje in se pogovarjala v latinščini, pomešani z normansko francoščino. Menih, ne velike, šibke postave, podoben duhu celo v ostankih svojega mesa, vtelešena verna misel in beseda, podoba snovi, poslušne duhu, je bil učitelj. Kralj, težak, močan, blede, poslušen, je bil učenec. Kraljica poleg njiju je bila podoba neodvisnosti mladostnega življenja, verna brez globljega prepričanja, čvrste krvi, žive barve, boje se obžalovanj bolj nega kesanja, brezmišelnost okrutna in okrutno brezmišelnost, vendar zmožna velikodušnosti in plemenitosti.

Pri Sv. Mariji se je oglašil zvon, ko je oznanjal konec dneva. Solnce je bilo zašlo pred dobre pol ure in mrak je skoraj skral žar na zapadu. Bernard se je ustavil, razkril, sklenil roke in začel moliti angelovo češčenje. Kralj je kakor po navadi segel z roko, da bi vzel čepico z glave, pri tem pa se je dotaknil zlate krone. Rahla rdečica zadrege se mu je prikazala na blelih licih in pri običajnem

odgovoru se je zmotil, ko je s povešenimi očmi sklenil roke; bil je namreč boječ človek v nekaterih ozirih. Kraljica se je tudi ustavila in izgovarjala besede, vendar ni izpremenila niti držanje glave niti pogleda svojih oči, in prav tako ni vzela roke od pasu, da bi jo sklenila z drugo. Zrak je bil zelo mil in gorak in prožet s tihimi glasovi, ki so enakomerno molili večerno molitev; semkaj je pribrel nad glavami velike množice metulj, leteč z enega polja na drugo.

Po molitvi so se vsi napotili dalje ter dospeli mimo prvih hiš in odprte kovačnice s streho iz kostanjevih vej, ki je varovala konje pred solnčnimi žarki, dokler jih niso podkovali. Kovač ni bil navzoč pri svetem govoru; mali Alrik mu je bil pripeljal Gilbertovega konja, baš ko je bil namenjen tja, ter ga prisilil, da je ostal in dovršil svoje delo, s tem, da mu je zagrozil z začaranjem, ki se ga je priučil v Italiji. Ko pa je sedaj sprevod prišel mimo njegovih vrat, je stal tam in opazoval v mraku dolgi sprevod. Bil je temne barve, rdečih oči in kosmatih rok, in srajca mu je bila na prsih skoraj do prsi razpeta. Izpočetka je stal povsem mirno ter zrl Bernardu v obraz, ki se je svetil v mraku. Pri tem ga je pa nekaj ganilo, česar ni mogel doumeti; in stopil je v usnjatem predpasniku in črnih hlačah k opatu ter pokleknil pred njim.

»Dajte tudi meni kriz,« je vzkliknil.

»Za danes ti dam samo znamenje, sin moj,« je odgovoril Bernard in vzdignil roko.

Spolna zdržnost in zdravniki

Mnogi nepoučeni mislijo, da je celibat, to je neozenjenost škodljiv ljudskemu zdravju in da tisti, ki zdržno živijo, morajo prežgati v grob. Vse drugače pa vedo povedati nepristranski zdravniki. Evo vam njihovih izjav!

L. 1902 so na mednarodnem zdravniškem kongresu v Bruslju (Bruxelle) učenjaki-zdravniki soglašali v sledeči izjavi, ki so jo dali mladini: »Treba je mlade ljudi poučiti, da spolna čistost in zdržnost ne le ni škodljiva, ampak, da sta ti dve kreposti tudi z zdravniškega vidika vsega priporočila vredni.«

Zdravnik Ch. Féré trdi: »Tisti, ki so duševno sposobni, da vedo, kaj je čistost, morejo tudi zdržno živeti in to brez vsake škode za zdravje, ki ni v nobeni zvezi s spolnim nagonom. Uprav oni zdravniki, ki so se mnogo pečali s spolno higijeno, vedo zelo dobro, da popolna zdržnost nikakor ni zdravju škodljiva.«

Podobno piše londonski vseučiliški profesor Beale: »Nikdar se ne more dovolj na-

glasiti, kako zelo je popolna spolna čistost in zdržnost v popolnem soglasju z zakoni zdravja in dobrega zdravstvenega razpoloženja.«

Tu in tam se sliši, da neozenjenost pospešuje živčne in duševne bolezni; toda strokovna zdravstvena veda je tudi v tem pogledu dognala povsem drugačne rezultate.

Že imenovani zdravnik dr. Féré piše: »Blaznost in celibat sta samo v navidezni zvezi. Mogoče je, da kdo postane celibater vsled duševne bolezni, nikdar pa ni celibat vzrok duševni bolezni. Manjši je odstotek duševno bolnih, ki ostanejo neozenjeni kakor oženjenih, ki imajo, kot znano, pogosto večje skrbi. Ko so zdravniki v Lijonu zagovarjali (duhovniški) celibat, niso imeli njihovi nasprotniki prav nobenega uvaževanja vrednega vzroka, s katerim bi ga bili pobijali. Niti Italijan Montegazza, ki sicer ni bil noben zagovornik celibeta, mu z zdravniškega stališča ni mogel nasprotovati. Pač pa prisojajo v fiziološkem oziru celibatu mnoge prednosti. Hervey in Haller sta dognala, da celo ptice v celibatu mnogo delj žive. Zlasti pa varuje in čuva celibat mnoge koristne duševne sile.« Isto potrjuje nemški profesor Aschaffenburg v Kolinu, ki se je mnogo pečal z živčnimi boleznimi, rekoč: »Priznam, da je zlasti v današnjem času težko čisto in vzdržno živeti; kljub temu pa moramo povedati mladini, da jim od zdržnega življenja ne preti nobena škoda na živcih.« In kaj pravi zdravniška praksa? Sloviti specialist za ženske bolezni v Parizu A. Fournier govori: »Po krivici govorijo, da je spolna zdržnost škodljiva za mladega človeka. Imel sem dovolj prilike v svoji službi, da zasledim to škodo, pa je nisem nikjer videl.« Zdravnik

R. Waldvogel v Göttingenu je izjavil v svojem predavanju o spolnih boleznih dijakom: »Reklo se je, da je čistost iz fiziološkega stališča škodljiva. In mnogo je bilo prerekanj o tej stvari. Sedaj pa je mogoče pokazati, da je velika večina strokovnjakov izjavila in dokazala, da čistost ni škodljiva; le prav malo število je onih, ki se niso naravnost izrekli za čistost.« Istotako izjavlja zdravnik Lobedank: »So, ki mislijo, da je nemogoče biti dalj časa zdržen, ne da bi trpelo zdravje. Po skušnji vseh zdravnikov pa, ki so se s tem vprašanjem temeljito bavili, je ta sodba povsem napačna. Nihče ne more dokazati, da je čistost škodljiva za sicer zdravega človeka. Tudi jaz sem se prilično bavil 52 let s seksualno higijeno. Mnogo mojih klientov me je sicer zapustilo, ker jim je bila po meni priporočena metoda in so se raje obrnili do drugih, ki so bolj odgovarjali njih težnjam; a vendar ni bilo nikomur, ki so se oprijeli od mene nasvetovanega načina zdravljenja nikdar žal.« Končajmo še z izjavo dr. Alberta Molla: »Tudi jaz sem prepričan, da čistost in zdržnost za večino ljudi ni nikdar škodljiva za zdravje pa naj si bo to mlade ali starejše ljudi. Vedno je treba poudarjati dejstvo: Kolikor dalj kdo čisto živi, toliko lažje se je čistega ohraniti... Z vsemi močmi je treba pobijati prazno vero, kakor da bi bili v mladosti potrebni kakšni spolni užitki, češ, da ti užitki ohranjajo telesno zdravje. Vsak človek, ki je normalno razvit, more brez posebnih težav ostati čist in zdržljiv pod pogojem, da njegova volja še ni razdejana s raznovrstno razbrzdanostjo in pod pogojem, da je vedno zaposlen. In takšno življenje je toliko lažje, kolikor dalj časa kdo živi na ta način.«

11. februarja pa smo spremili k večnemu počitku g. Franceta Berleca, posestnika iz Duplice, kateremu je pri nakladanju težak blod prizadejal hude poškodbe, za katerimi je po dobrih dveh urah podlegel. Pogreba se je udeležilo občinstvo v obilnem številu. Čast gasilnemu društvu iz Duplice, kakor tudi vsem okoliškim, ki so številno prišli k zadnjemu slovesu od svojega zvestega člana. Ob odprtem grobu je spregovoril g. dekan Matej Rihar besede v slovo in poudaril, da pokojni, četudi ni bil moč ospredja, četudi ne moč, kateremu bi se klanjal ta svet, je vendar bil velik v svojem značaju. Bil je skrben gospodar, dober oče, član apostolstva moč, dosleden katoličan in kot tak je bil prav v redelo pred nesrečo pri sv. obhajilu. Naj rajkajna sveti večna luč! Svojem naše sožalje!

da ga blagoslovi. »Križe smo vse razdelili. Toda jutri ga dobiš.«

Ko pa se je kovač ozrl v navdušeni obraz opatov, so mu oči zažarele, in se ga je polastilo naenkrat nekaj, kar ni mogel videti.

»Ne, gospod,« je odgovoril, »še danes bi ga rad imel in svojega.«

Skočil je pokonec, stekel v kovačnico in se vrnil s koscem železa v roki, ki ga je bil belil v ognju, da bi naredil iz njega podkev. Železo je bilo na enem koncu razbeljeno.

»V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!« je zaklical z glasnim glasom.

In ko je izpregovoril te besede, je položil razbeljeni konec železa na svoje prsi in potegnul po njih navzdol in počez; majhna proga tankega, belega dima je sledila cvrčemu železu po žganem mesu. Nato je vrget železo na prag svojih vrat in se pridružil množici; čuden smehljaj mu je igral na preprostem obrazu in svetloba nekega drugega sveta se mu je svetila v žarečih očeh. Akoravno pa je množica z glasnim vzklikanjem in občudovanjem slavila njegovo dejanje, je Bernard resno zmajal z glavo in odšel dalje; kajti on ni ljubil blaznosti, niti blaznosti za dobra dejanja, in luč, v kateri je on vse videl, je bila stanovitna, jasna in resnična kakor vse dolgo življenje.

Ze med svojim govorom se je bil zavedal, da fanatična dejanja niso več daleč, in globoka žalost ga je prevzela, ker je vedel, da je prava vera polna resnične modrosti, a nikdar v zvezi z nobeno nesposobnostjo.

Ko je bil v tisti noči sam, mu je bilo srce zelo težko; dolgo časa je sedel pri štirilglati hrastovi mizi ob luči tristrane bronaste svetilke, ki je stala poleg njega. Ta soba je imela križni obok; delil jo je na dva dela nizki, okrogli obok, ki so ga nosili vitki dvojni stebri s fantastično izrezljanimi kapiteli. Manjši del sobe onstran oboka je bil prirejen kot spalnica, ki jo je težka zavesa popolnoma ločila od drugega dela. Ta večji del je bil tlakovan s kamnom, samo v enem vogalu je imela lesen pod. na katerem je stala težka miza in za njo izrezljana klop, pritrjena k zidu. Na mizi je razen svetilke stal podstavek za čitanje, nad klopjo pa je visela močna polica z različnimi stvarmi; med drugim je bilo več velikih steklenic črnih, posoda kleja za pritrjevanje pergamentnih listov in dva trije vrči iz bele in modre lončenine. Na žeblih je visela napol ponošena majhna metla, nekak slamnik s širokimi okraji in počrneli rožni veneci. Na drugi strani mize poleg okna je bila majhna posoda z blagoslovljeno vodo in majhno škropilnico. Na steni so viseli kosi platna priprosto obrobjeni z vezanjem in z vdolanimi majhnimi križi iz temnordeče svile. Obok je bil bel, po kamnetim tlaku pa je ležalo dračje. Pri globokih udolbinah pri oknih so stali temni okenski sedeži, vsi črni od starosti.

Opat je začel pisati pismo, a je položil pero poleg nedokončanega pisanja; komolec se mu je opiral na pergament, z roko pa je delal svojim očem senco pred lučjo. Zar mu

je izginit z obraza, na njegovo mesto pa je stopila skoraj pozemska blede, njegovo držanje pa je izražalo veliko utrujenost in potrlost. Storil je, kar so zahtevali od njega, razvnel je strasti v eni uri in ta ena ura mu je pokazala, kako popolnoma je izven njegove oblasti. Spomnil se je, kako je puščavnik Peter v prvi križarski vojski vodil veliko sprednjo stražo v nenaden in žalosten poraz, preden se je mogla zbrati glavna vojska. Tisti popoldan je bil videl dovolj, kar mu je bilo v dokaz, da je bilo ozračje polno podobnega poraza, čegar krivdo bi gotovo valili nanj. Ni obžaloval misli, ki jih je oznanoval, marveč dejstvo, da se je dal pregovoriti, da je sploh govoril takim ljudem in v takem času. Vse to in še več drugega je začel pojasnjevati v pismu papežu Evgenu; toda preden ga je dovršil, mu je pero več kakor desetkrat padlo iz roke in začel je premišljati, kako zelo je nemogoče ustaviti tako povenjen.

Mehke stopinje so se začele onstran z zaveso zagrnenih vrat; Bernard je bil zatopljen v svoja premišljevanja in ni slišal ničesar. Z dragulji posuta roka je odgrnila debele zavesine gube in najprej oči na svetu so radovedno zrlle na ničesar slutečega opata.

»Ste sami?« je vprašal glas kraljice.

Ne da bi počakala odgovora, je stopila v sobo, šla do njega, se ustavila poleg nizkega poda ter položila eno roko na mizo z napel prijaznim, napol prosečim pogledom, kakor da bi se še vedno bala, ker je motila svetega moža. Njegovi prosojni prsti so mu

RADIO

Program Radio Ljubljane od 22. februarja do 1. marca 1934.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13.00 Čas, plošče, 23.00 Konec. — Četrtek, 22. februarja: 18 Primorska kuhinja, 18.30 Srbohrvaščina, 19 Pogovor s poslušalci, 19.30 Ob stoletnici Prešernovega sonetnega venca, 20 Radio orkester, 20.45 Celo-solo, 21.15 Klavirski koncert, 22 Čas, poročila, Radiojazz. — Petek, 23. februarja: 11 Solska ura, 18 Plošče, 18.30 Predavanja, 20 Internationalni jugoslovanski koncert, 22 Čas in poročila, plošče. — Sobota, 24. februarja: 18 Plošče, stanje avtomobilskih cest, 18.30 Radio-intervju z Danilom, 19 Ljudski nauk o dobrem in zlu, 19.30 Zunanji politični pregled, 20.00 Radio orkester, 20.45 Samospevi, 21.15 Izvirni šramel-trio, 22 Čas in poročila, Radiojazz. — Nedelja, 25. februarja: 7.30 Premovnanje govori v letošnji sezoni, 8.15 Poročila, 8.30 Gimnastika, 9 Vereko predavanje, 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve, 9.45 Plošče, 10 O pomenu dvojčkov, 10.30 Moški pevski zbor, 11.15 Jugoslovanska glasba, 16 Izboljševanje zemljišč, 16.30 Ljudska igra, 17.30 Plošče, 20 Prenos operete iz Ljubljane. — Ponedeljek, 26. februarja: 18 Gospodinska ura, 18.30 O verstvih, 19 Plošče, 19.30 Poročila za inozemstvo, 20 Kabaretni večer, 22.30 Čas, poročila, plošče. — Torek, 27. febr.: 11 Solska ura, 18 Otroški kotiček, 18.30 Plošče, 19.00 Francosčina, 19.30 Stara Ljubljana, 20 Glasbeno predavanje, 20.30 Radio orkester, 21.15 Vokalni koncert, 21.45 Čas, poročila, lahka glasba, 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 28. februarja: 18 Komorna glasba, Radio kvintet, 18.30 Radio orkester, 19 O socialni vzgoji, 19.30 Literarna ura: Radio-intervju z Vombbergerjem, 20 Chopinov klavirski koncert izvaja ga. Rusa, 21 Spremljevanje Radio orkestra, 20.45 Pevski koncert »Ljubljanskega Zvonca«, 21.20 Fantje na vasi, 22 Čas, poročila, plošče.

Ze v tretjič v istem tednu je potrkal na vrata isti vandrovce, radi česar se je gospa Barba vznemljala. »Slišite vi, kako to, da zopet prihajate sem k meni in ne potrkate kje drugje?«

»To je pa tako, gospa. Moj zdravnik je odredil tako. Da. Rekel je, držite se hrane, ki vam bo najbolj ugajala. Torej — — —«

padli raz oči in zrl je na njo, skoraj ne da bi vedel, kdo da je bila, in docela nezmožen, da bi uganil, zakaj je prišla. Temnorjav plašč je popolnoma zakrival njena oblačila, samo košček škrlatastodečega rokava je bilo videti, ko se je z roko opirala na mizo. Njeni rujavkastozlati lasje so v širokih valih viseli nizdol in se svetili v žarkih oljnate svetilke. Njene oči, ki so pozorno in proseče zrlje v Bernarda, so bile oči starega vojvode Viljema, ki ga je clairvauxki opat pred davnim časom privedel do izpovedi in pokore, in ki je šel od oltarja poroke svoje vnukinje naravnost v samoto kot puščavnik in v samotno smrt v španskih hribih; bile so oči, v katerih so bile vse misli brez strahu, v katerih je bila nežnost krasna, v katerih pa je bila prijaznost nevidna za plamenom življenjske moči, ki je izhajal od nje in jo obdajal kakor njeno lastno ozračje.

Bernard je sangel z roko preko svojih oči, kakor da bi hotel odgrniti resnično kopreno.

»Na uslugo sem Vaši milosti,« je rekel milo in pri tem vstal s svojega sedišča.

»Ne prosim usluge za sebe,« je odgovorila, postavila nogo na pod in stopila k njemu. »Prosim samo nekaj, kar bi mogli za druge storiti.«

Bernard se je pomišljal in vpri oči v tla.

»Zlata, srebra nimam,« je rekel, »kar pa imam, vam dam radevolje vse.«

»Jaz imam oboje, zlata in srebra, deželo in krono,« je odgovorila kraljica in se brezskrbno resno nasmejala. »Majka mi pa

Črni dnevi življenja

Da je tuzemsko življenje le trudapolna pot skozi dolino solz in gorja, dušano z dneva v dan močnejše. Kot postaje križevga pota pa so v tem življenju trenutki, ko nam božja dekla Smrt iztrga sedaj očeta ali mater, sedaj sestro ali brata, sedaj spet morda ljubljeneega otroka.

Bolj kot kdajkoli nam je ob takih prilikah dobro pravo prijateljstvo in dejanska nesebična pomoč. Da nam ti črni dnevi v življenju ne bi prizadevali pretežkih ran, je naša domača Vzajemna zavarovalnica organizirala posebno posmrtninsko zavarovanje »Karitas«. Okrog te ljudske ustanove naj bi se zbral ves naš narod ter z majhnimi mesečnimi prispevki lajšal težo svojih žalnih dni.

»Karitas« je povsem pošten način ljudskega zavarovanja. Zato je že v najkrajšem času dosegla nepričakovano lepe uspehe. Naše dobre družine naj ne bi pomišljale, temveč čimprej pristopile h »Karitas«. Zastopniki Vzajemne zavarovalnice in »Karitas« — zavarovanja so v sleherni župniji.

Za točno izplačilo celih zavarovanih vsot po umrlih, svojih se posmrtninskemu zavarovanju

„Karitas“
zahvaljujejo:

1) Mihelič Franc, Franciška
Limbuš, 15. II. 1934

2) Koren Zofija,
Jareninski vrh, 8. febr. 1934.

Naročajte »Domoljuba«!

vere. Dasi ima moje ljudstvo meče in oklepe in so vsi vzeli križ, da gredo na pomoč svojim bratom v Sveti deželi, pri vsem tem nimajo voditelja.«

»Imajo kralja, vašega soproga,« je odgovoril Bernard resno.

Eleanor se je nasmejala, ne okrutno, tudi ne zaničljivo, marveč kot mož, ki ga nisi razumel, kateremu bi služabnik prinesel pero namesto meča, ki ga je bil prosil.

»Kralj!« je vzkliknila in se še vedno smejala. »Kralj! Ali je vaš duh tako velik in vaš čut tako reven, da mislite, da bi on mogel voditi ljudi in zmagati? Kralj ni poveljnik. Vaš strežnik je pri oltarju — rada ga vidim, ko o pravem času vihti kadilnico k vašim molitvam in priklanja obraz do oltarskih stopnic, ki jih s svojimi stopinjami naredite svete!«

Kraljica se je nasmejala; včasih je bila v takem duševnem razpoloženju, da se ni bala niti Boga niti svetnika niti človeka. Bernard pa je bil izprva resen, nato razžaljen in sočutje se mu je prikazalo v očeh. Pokazal je na okenski sedež poleg mize, sam pa je sedel na izrezljano klop. Ko se je Eleanor vsedla, je uprla komolce ob mizo, sklenila lepi roki, si počasi drgnila ob njih lice ter razmišljala, kaj naj poreče dalje. Ko je prišla v opatovo bivališče, ni imela določnega namena, pač pa je rada prihajala k njemu na razgovore, kadar je imel čas, in gledala njegovo veliko in bolešno zatudenje, ki se mu je pojavilo na obrazu, kadar je izpregovorila kako besedo,

DROBTINE

Prvi balon. Prvi balon, ki se je kdaj dvignil v zrak, je bil balon bratov Montgolliere, ki sta se prvi dvignila v zrak in sicer dne 10. septembra leta 1783 v mestu Versailles na Francoskem. Temu nenadniemu dogodku je prisostvoval ves kraljevi dvor francoski s kraljem vred in nešteto ljudstva. Njun balon je bil tako narejen, da je imel spodaj široko odprano, pod katero so zakurili velik kup slame. Vrh zrak je namreč napolnil velikanski balon in ga dvignil.

Kako preizkušajo pilote? Samo pogum le ni dovoljna usposobljenost bodočega pilota. Vsak letalec mora biti telesno kos svojem poklicu. Zato so na več krajih posebne pilotske komisije, ki preizkušajo pilotske kandidate v posebnih takozvanih parmatičnih celicah, v katerih se zračni prihod poljubno spremeni s pomočjo posebne priprave. Pilotski kandidat mora pokazati, kako občuti umetno pripravljeni višinski zrak in le če poizkuse dobro prestane, je dober za tekočo in nevarno zrakoplovno službo.

Tiho mesto. Čeprav je švicarska Zeneva na glasu kot sedež umetnikov in kot glavno mesto zabavišč, vendar je to mesto radi policijskih odredb po enajsti uri ponoči tiho, kot da je izumrlo. Niti kako gledališče ali kabare ali katerikoli drugi lokali niso odprti po tej uri. Vsa vrata so zaprta. Tudi ceste, ki so sicer sijajno razsvetljene, so popolnoma prazne. Žive duše ni razen stražarjev. Pa vendar se tam prelepo živi.

Leta 1793 je bil rojen zakonski dvojni Tourcoing v Franciji sin Clement s samo enim očesom. Ta deček je bil drugače povsem normalen in zdrav, do svojega 15. leta, ko je umrl.

Steklen nebotičnik. Znani arhitekt Le Corbusier je zgradil za ruski komisarjat za stekloindustrijo v Moskvi nebotičnik iz posebnih vrst stekla. Steklo je takšne kakovosti, da razpršuje sončne žarke, kar povzroča, da ne trpe stanovalci zgradbe poleti nobene vročine. Namesto steklenih stopnic ima Corbusierova palača dvigala.

Zakaj smo žejni? Če se močno potimo ali pa če telo na kak drug način izgubi vodo, se kri zgosti. Skušnja nam pove, da povzroči že samo nekoliko zvišana zgoščenost v krvi s nahajajočih se soli, kar si lahko raložimo s draženjem nekih živčnih središč.

ki je bolj kot navadno pretresla njegove mehke čute. Akoravno je imela velikanski moč in oblast, se je ob korenini njenega značaja vendarle nahajala neka mladostna, skoraj otroška malomarnost in brezbriznost glede vseh posledic.

»Napak sodite svojega soproga,« je rekel opat in z belimi prsti nervozno in razmišljeno potrkaval po mizi. »Tisti, ki delajo vse po svoji volji, kaj hitro obsodijo nje, ki upajo da izpolnijo voljo nebes.«

»Ako smatrate kralja kot orodje božje previdnosti,« je odgovorila Eleanor in nategnila ustnice, »potem ni mogoče nič več govoriti. Božja previdnost se je n. pr. razsrdila nad ljudstvom v Vitryju, božja previdnost je izbrala francoske kralje, da bi bili zastopniki njenega srda. Kralj, poslušen kakor vedno, je zatgal cerkev, sežgal več duhovnikov in dva tisoč več ali manj nedolžnih oseb, ko so mogle. Nič ni moglo biti boljšega. Božja previdnost je bila potolažena — —«

»Tiho, gospa!« je vzkliknil Bernard in proseče vzdignil roko. »Tisto je bilo delo zlobnega duha.«

»Dejali ste, da obsojam človeka, ki izpolnjuje voljo nebes.«

»S tem, da vodi križarsko vojsko, da.«
»Potemtakem deluje moj soprog za oboje strani. Danes služi Bogu, jutri služi mamoni.« Eleanor je povzdignila svoji fine obrvi. »Kolikor vem, imamo neko prispeodob, ki nas uči, kaj se zgodi z onimi, ki služijo dvema gospodoma.«

RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

To je na kratko vsebina erfurtskega programa. Z veliko večino njih zahtev se mora gotovo strinjati vsak demokratično in socialno čuteč človek, še več, v mnogih pogledih so dandanes že preskromne, toda te zahteve nikakor niso bile cilj socialne demokracije, temveč le sredstvo za okrepitev delavstva, da bi lažje prišlo tudi do svojega končnega cilja, to je do komunističnega družabnega reda. Kako bi ta izgledal, v erfurtskem programu sicer ni podrobneje očitano, poznamo ga pa iz številnih spisov najveljavnejših marksističnih voditeljev in znanstvenikov vseh narodov. Vsi zopet in zopet ponavljajo stremjenja, ki jih poznamo že iz najsrajnejših zahtev komunističnih revolucionarjev prejšnjih dob, med drugim seveda tudi iztrebitev vsega verstva, odpravo zakonske zveze, diktaturo proletarijata itd.

Oborožena s takim programom je začela poteti proti koncu preteklega stoletja socialna demokracija svoj uspešni pohod med industrijskim delavstvom vsega kulturnega sveta, zlasti pa Srednje, Zapadne in Severne Evrope. Nemški socialisti so dobili pri volitvah l. 1903. že 3 milijone glasov (81 poslanec), avstrijski l. 1907. nad 1 milijon (87 poslancev), francoski l. 1906. okroglo 900.000 (52 poslancev), italijanski l. 1904. nad 300.000 glasov (32 poslancev), v Belgiji l. 1906. skoraj 470.000 itd. To naglo razširjanje in naraščanje njih politične moči sta spremljala ogromna in vzorno izvedena strokovna in gospodarska organizacija ter tiska. L. 1906. so imeli nemški socialisti 56 dnevnikov ter 69 strokovnih listov in revij, a njih strokovne organizacije so štejele l. 1906. skoraj 1.700.000 članov. Avstrijski socialisti so imeli l. 1906. v svojih strokovnih organizacijah 450.000 članov in 94 strokovnih listov, zadrug pa l. 1907. nad 400. Slično razporedeno organizacijo so imeli tudi socialisti po drugih državah, ki so se shajali vsakih par let na skupnih zborovanjih internacionalne. Na sedmem internacionalnem kongresu, ki se je vršil l. 1907. v Stuttgartu, je zastopalo n. pr. 884 odposlancev socialistov pet in dvajsetih narodov (držav).

Kljub temu, da so socialni demokratje tako naglo napredovali med delavstvom skoraj vseh industrijskih držav in da je stal vsaj na zunaj njih erfurtski program dokaj trdno, so se pa vendarle začela nekako v začetku tega stoletja pojavljati v njih vrstah precej huda medsebojna nasprotja. Mnogi odlični socialistični znanstveniki (n. pr. E. Bernstein, osebni prijatelj Marxov), so namreč opazili, da razvoj kapitalističnega gospodarskega reda vendarle ne gre po tisti črti, kakor jo je prognoval njih največji mislec Marx. Dalje so smatrali, da so marksistere Marxove trditve naravnost zmotne, a druge zopet jako pomanjkljive. Glede na to so zahtevali, da se morata marksizem in socialističen program pregledati (revizirati) in popraviti, zato so jih nazivali revizionisti. Proti revizionistom so ostro nastopali pravoverni marksisti, kar je tudi razumljivo, saj si menda nihče ni bil prav na jasnem, kaj bi iz take revizije nastalo, zato so ostali lepo pri starem erfurtskem. Vse to je začelo polagoma jako nevarno majati nekoč tako ponosno socialistično stavbo in stroge marksistične temelje socialne demokracije povsod, dokler res ni prišlo deloma že med svetovno vojno, še bolj pa prva leta po vojni do popolnega preloma v dotlej enotnih marksističnih vrstah.

Najprej so začela prav vidna vodenačta njih stremjenja po revoluciji. Vsi veliki utemeljitelji socializma so jo umevali kot krvav in nasilen preobrat, v katerem se bo delavstvo polastilo vse moči in oblasti, toda kakor so

začeli prihajati proti koncu prejšnjega stoletja socialistični poslanci v večjem številu v razne evropske parlamente in se udeleževati dela v njih, so začeli polagoma izgubljati vero in po večini najbrže tudi poželjenje po skorajšnji revoluciji. Premnogi socialistični voditelji so si v delavskih organizacijah ali vsaj z njih pomočjo ustvarili kaj udobno življenje že v »meštanski« družbi, zato pač niso čutili prevelike potrebe po skorajšnji komunistični revoluciji. Svoje sile so zastavljali zato le za postopno izbojevanje raznih zakonov, ki bi olajševali usodo delavcev. Ta nova smer pa ni bila več revolucionarna, temveč le stremljenje po evoluciji, t. j. postopnem razvoju. Strastnejši marksisti so začeli zato vedno bolj mrmrati proti takemu polovičarstvu in voditeljem očitiati, da slepijo množice, vendar niso mogli preprečiti tega naravnega razvoja vseh velikih socialističnih strank. V socialističnih listih in na zborovanjih je prišlo do ostrih medsebojnih spopadov, toda na zunaj je ostala socialistična armada vsaj do vojne vendarle še enotna, razen ruske, o kateri bomo pa govorili pozneje.

7. Vojna in komunistično gibanje.

Eno glavnih marksističnih gesel v vseh časih je bila njih mednarodnost (internacionalnost), saj je Marx ponovno poudarjal, da delavec nima nobene domovine. To jih sicer ni oviralo, da ne bi nastopali v praksi pogosto proti osnovnim pravicam malih in podjarmljenih narodov (n. pr. proti Slovincem na Koroškem, proti Poljakom v Poznanju i. dr.), vendar so na vseh kongresih radi obojali narodnostno prenapetost in naglašali zlasti svoje neizprosno nasprotstvo proti vsaki vojni. Polagoma so pa tudi ta njih načela precej zvođenela in sam voditelj nemških socialistov, A. Bebel, je že l. 1904. v nemškem parlamentu ponovno poudaril, da je celo sam, kljub svoji sivi starosti, za navdušenjem pripravljen korakati v bojno fronto, če bi bila Nemčija napadena.

Ko je potem poleti l. 1914. vojna res izbruhnila, je že malokdo pričakoval, da bodo socialisti izpolnili svoje nekdanje obete in s splošno stavko onemogočili vojno, toda marksiko se je bil vendarle začudil, da so skoraj po vseh bojujočih se državah brez pridržkov glasovali za vse vojne ukrepe svojih vlad, še bolj ga je pa presenetilo dejstvo, da so odšli mnogi socialistični poslanci in voditelji celo sami v vojno kot — prostovoljci.

Če so si stali v bojnih jarkih nasproti milijoni socialistov ramo ob ramo s sinovi »gospodujočega razreda«, tudi ni moglo biti več govora o njih mednarodni zvezi — internacionali. Razpadla je sama od sebe in milijoni njenih pristašev niso prepevali več »internacionales«, temveč s puško na rami domoljubne pesmi. Samo nekateri redki so ostali dosledni in zvesti svojim načelom, toda ti so se morali poskriti pred splošnim vojnim navdušenjem, ki je po mnogih državah res valovilo od ministrstev do delavnic.

Uničujoči vplivi, ki jih je puščala vojna povsod, neusmiljeno dušenje vsakega svobodnega izražanja misli, naglo naraščanje ljudske bede in blazni osvojevalni načerti generalov in vojnih hujskačev so pa polagoma začeli vendarle obujati vest tudi onih socialističnih voditeljev, ki so še l. 1914. gladko glasovali za milijardne vojne kredite, milijonska novačenja itd. Tako so se izoblikovale polagoma v socialističnih vrstah tri skupine: prvi, ki je ostala do konca zvesta svoji »domoljubni« politiki, druga, ki se je zopet zavedla svojih marksističnih načel in je stopila v opozicijo proti vojni politiki svojih vlad, a se ni povzpela do kakih odločnejših revolucionarnih dejanj in tretja, ki je stala že od početka v ostrem nasprotju proti vojni ter je začela polagoma celo razvijati že izrazito »revolucionarno in deloma celo anarhistična načela. Ker je bilo tem v domačih, bojujočih se deželah nemogoče prirejati kake mednarodne sestanke, so se sešli že jeseni l. 1916. v »Zimmerwaldu« (v Švici), kjer so se tudi združili v nekako »revolucionarno internacionalo«.

RAZNO

Volitve obratnih zaupnikov v tovarni Doclor v Mariboru so razvejavljene zato, ker so bili pri prvih volitvah izvoljeni tudi delavci, ki nimajo našega državljanstva.

Delavce so stavkale v mariborski Mauthnerjevi tovarnici za blago, ker ni podjetje hotelo zvišati plače za 10 do 15 par na uro.

Proti 40 urnemu delavnemu tednu se je izjavila zagrebška obrt. zbornica.

Na Čekoslovskem so zopet zaščiteni vsa enosobna in dvosobna stanovanja, in sicer do konca leta 1935.

Radi požiga nemškega parlamenta so bili obtoženi tudi Nemec Torgler ter Bolgari Dimitrov, Popov in Tanev. Dasi jih je sodišče oprostilo, jih je nemška vlada pridržala v zaporih. Ruski sovjeti so protestirali. Zdaj je poslal Hitlerju ugovor tudi vodstvo angleške delavske stranke.

Svoboden je človek takrat, ko je tudi beseda o svobodi svobodna.

V vseh dobah so umirali ljudje za svoje prepričanje, morili so jih tisti, ki so se jih bali, — ne da bi se zavedali, da ideje ne umorijo, če umorijo človeka.

Zakaj je borba proti neumnosti brezuspešna? — Zato, ker sklepamo z bedaki kompromise.

Samo resnica bi se smela boriti za nadvlado.

Razume, zakaj ne veruje. Učeni gospod se je hvalil pred duhovnikom: »Jaz verujem samo tisto, kar razumem.« Duhovnik mu odgovori: »A, sedaj razumem, zakaj nič ne verujete!«

Boj za radio-valove. Propaganda, ki je sovjetska država že dolgo vrši z radijem, da agitira med nemškimi delavskimi masami, naj pridejo v Rusijo in si tam poiščejo dela, bo kmalu v svojem škodljivem delovanju omejena, ker je nemška vlada sklenila odgovoriti z enakimi ukrepi. Velika postaja v Königswusterhausenu priredi namreč vrsto predavanj, ki jim bo namen seznaniti nemške delavce z razmerami v sovjetski Rusiji, vobče, po sebnosti pa še s položajem nemških delavcev. Nemčija je od tega ukrepa tem bolj prisiljena, ker ji je dobro znano dejstvo, da so delavci, ki so odšli v Rusijo, že po nekaj dneh trpeli veliko pomanjkanje in so bili prisiljeni obrtnosti se na nemško vlado za podporo.

Tisoč ameriških srebrnih dolarjev tohta 59 funtov.

Leseni most čez reko Ural pri Orskem, ki spaja Azijo in Evropo, je samo sedem čevljev širok.

Tp. opozarjamo zlasti na glavno delo dolgoletnega voditelja nemške soc. demokracije, Avg. Bebla »Die Grundlagen der Sozialismus«, ki v svojem zadnjem delu obširno popisuje ureditev bodoče komunistične družbe.

„Domoljub“ je barometer verskega in narodnega gibanja. Katoliški Slovenci, ali se zavedate tega?

Uspeh zdravljenja

je odvisen v prvi vrsti od spoznanja pravega vzroka bolezni, kakor nas tudi sama narava s tem, da čutimo bolečine, hoče opozoriti, kje je zdravje v nevarnosti. Pri revmatičnih

bolezni, prehladu, za masažo, pri trganju v členih bolečinah v križu, na obrazu ali po vsem telesu, imajo radi pri hiši pravi Fellerjev Elsa fluid, ki se rabi že nad 36 let Fellerjev Elsa fluid se dobiva v lekarnah in zadevnih trgovinah po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 zavoji (9 poskusnih ali

6 dvojnih ali dve veliki specialni steklenici 58 Din, 3 taki zavoji samo Din 139 pri le-
karnarju Eugen V. Feller, Stubica Duple
Elsa trg 16 (Savaka banovina)
Odobreno po min. soc. pol. in nar. zdrav.
Sp. br. 509 24. 2. 1932
Pomnil! Elsa fluid ostane Elsa fluid!

BOGOLJUB

lahko postreže novim naročnikom še z vsemi letošnjimi številkami. Če ga Veša hiša še nima, naročile ga takoj po dopisnici pri

UPRAVI BOGOLJUBA
V LJUBLJANI

Cena za vse leto 20 Din

»Bogoljuba« v vsako hišo

Mali oglasnik

Vaška drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico. ako kupujejo kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Smučarske, gojzerje,

štetletne, škornje in druge čevlje dobro in poceni pri Jernej Jeraj. Zapogorje p. Smlednik.

Obeleženo in neobeleženo šibje, kulturne vrbe ameriške ter sadike proda Jos. Zupanc, Ptuj

Z vajenca, ki imata veselje do splošnega čevljarstva, prvi začetnik, drugi, ki se je že učil, se sprejmeta. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod šifro »Čevljar Gor.« št. 1720

Dehle 16—22 let stari sprejemni na posestvo. Poleg plače prepišem nanjo če se bova razumeli, čez 5 let del posestva. Ponudbe na upravo lista št. 1828.

Hiša, nova, enostanovna, vanjska v Strazaru št. 175 pri Kranju se dne 8. marca ob 9. uri proda na javni dražbi pri okr. sodišču v sobi št. 9. Cenilna vrednost 25.000 Din.

Pekovskega učenca

sprejem takoj z vso oskrbo v hiši. Prednost imajo oni, ki so se že učili te stroke. A. Kalčič, parna pekarna, Ljubljana VII., Celovška c. 247.

Krepkega vajenca

za solarsko obrt pri vsej oskrbi sprejme Repič Franc, sodar. Ljubljana, Trnovo

Oblike dobite najceneje pri Ludvik Slak, krojač v Dobruhi

Klapca sprejem, ki je vajen krmiti govejo živino, kot kravarja, v bližini Ljubljane. — Ponudbe s prepisi spričeval na upravo Domoljuba pod št. 1826

Trg. vajenec želi postati po 2. gimn. razr. 15 letni Vin. Hrovat, Strahinj, p. Naklo

Dvostanovanjska hiša

z trgovskim lokalom na Rečici pri Bledu se ugodno proda. Petkovšek Jožef, Rečica 22. Bled 2

Posestvo, nova hiša

z gospodarskimi poslopiji, proda Kokalj, Dol pri Ljubljani.

Vajenka za šeparico se sprejme, mogoče ravnih starih. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod šifro »Dobra vzgoja« št. 1720.

Lep uspeh

„Domoljubovega oglasa“

nam sporoča naš večletni inserent gospod FRANC KUCLER, izdelovatelj harmonik na Drenovem griču pri Vrhniki.

Gospod Kucler nam piše dne 19. II. 1934: Danes točen sem na tem mestu inseriral, da rabim dekle. Sprejel sem prvo, ki se je oglašila. Upam, da bom zadovoljen.

Vsem drugim mnogočestitnim, ki so se še pisмено javile, se najlepše zahvaljujem.

Uvidel sem iznova, da imajo oglasi »Domoljuba« dober uspeh, in priporočam, naj se ga vsakdo poslužuje v enakih in podobnih slučajih.

Pošijite naročnino!

BRINJE lahko in istako nudi najceneje **FR. POGAČNIK**, d. s. o. s. Ljubljana, (Dunajska c.) Tyrševa 67 (nasproti mlinske)

angleškega
in češkega
sukna!

BOGATA IZBIRA!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

**Do preklica jemljemo
v račun zopet hranilne
knjižice (tudi prepise)
prvovrstnih tiskanih
denarnih zavodov**

Gospa: »Marjana, skoraj na vsakem krobniku ste pustili svoje prstne odtise.«

Služkinja: »To je dokaz, da imam mirno vest in se nikogar ne bojim.«

NAZNANILA

n Sv. Lucija na Skaručni. Dne 2. marca, prvi petek v mesecu, je letos privikar celodnevno čiščenje presv. R. Telesa. Najsvetejša bo izpostavljena od 6 zjutraj do 6 zvečer. Sr. maše bodo ob 6, 8 in slovesna ob 10. Govor bo ob 6 in 10. Spovedovali bodo vse dopolne in obhajali vsako uro. Častilec sv. Lucije iskreno vabljeni.

n V Mošah je bilo lani, avgusta meseca ukradenega več nakita: ura z verižico, broška, uhani, dva prstana, ženski nar. nakit itd. Bodite previdni pri nakupu imenovanih dragocenosti. Naznanite prodajalca! Če je kdo imenovan stvari že kupil, smo mu denar pripravljeni vrniti proti vračilu dragocenosti. Jak. Zlate, Moše št. 11. p. Smlednik.

n Ljudskim odrom priporočamo dramo: »Caroli set.« (Avtor: Ivan Redenšek, Domžale.)

n Smartno pri Kranju. Igralci Narodnega gledališča v Ljubljani prirede v nedeljo, 25. febr., ob 7 zvečer v Smartinskem domu komedijo v 3 del. »Kariera kancista Winziga«. Predprodaja vstopnic pri gđc. Šilerjevi na Gašpetu.

DUNAJSKI VELESEJEM

11.—14. marca 1934 (Rotunda do 18. marca)

Razstava luksuznih in porabnih predmetov — Pohištvo — Angleška razstava — O. rška razstava — Tekstilna izložba — Krafekcija za gospode in dame — Pletenine — Kožuhovina — Keramika in steklo — Lepo potovanje — Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles — Tehniška razstava — Stavbarstvo in cestne zgradbe — Iznajdbe — Živilska razstava — Kmetijstvo in gozdarstvo

Brez potnega vizuma! S sejmisko izkaznico in potnim listom prost prehod v Avstrijo — Ogrski prehodni vizum se dobi s sejmisko izkaznico na meji — Znatno znižana vozovna na jugoslovanskih ogrskih in avstrijskih železnicah — Na Donavi, na Jadranskem morju ter v zračnem prometu — Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmiske izkaznice (po Din 50—) se dobe pri

Wiener Messe A. G. Dunaj VII.

kakor tudi — med lipskimi pomladnim velesejmom — pri Auskunftsstelle v Lipskem, Ringmessehaus, in pri častnih zastopstvih v LJUBLJANI: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31 — Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Dunajska cesta 1 — Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), podružnica hotel Miklič, nasproti glavnega kolodvora.

Izdajatelj: Dr. Gregorij Pačjak

Urednik: Jože Košček

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čed